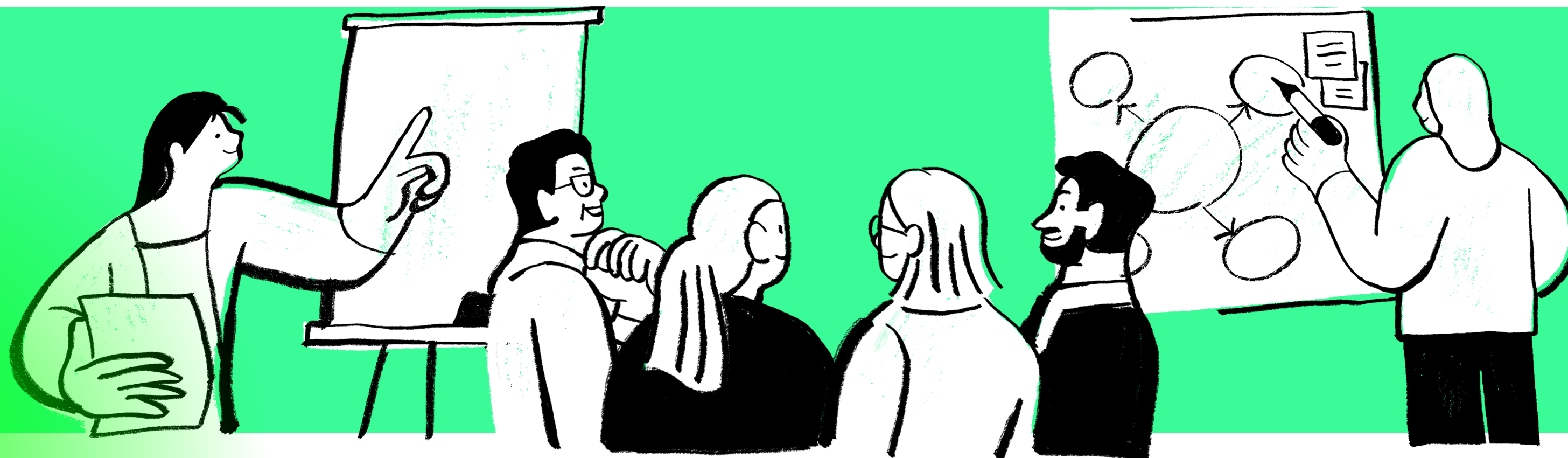

UMIX · CRYPTO BUT SIMPLE

گزارش جامع سپرده‌گذاری و وام‌رمزارزی

تحلیل بازار جهانی و ایران · آوریل ۲۰۲۵ تا مارچ ۲۰۲۶ | ۱۴۰۴

گزارشی عمومی برای فعالان بازار رمزارز ایران · داده‌ها و منابع معتبر بین‌المللی و داخلی · تهیه‌شده توسط تیم یومیکس

این گزارش چیست و برای چه کسی نوشته شده؟

هدف این گزارش، ارائهٔ تصویری روشن، بی‌طرف و داده‌محور از بازار «سپرده‌گذاری، وام‌دهی و وام‌گیری رمزارزی» در سطح جهان و ایران است.

بازار رمزارز ایران دیگر فقط بازار خرید و فروش نیست. بخش بزرگی از کاربران به دنبال «نگهداری ارزش»، «کسب بازده بدون ترید روزانه» و «دسترسی به نقدینگی بدون فروش دارایی» هستند. این گزارش تلاش می‌کند مفاهیم، داده‌ها و روندهای این بازار را به زبانی ساده برای عموم فعالان بازار توضیح دهد — از کاربر تازه‌وارد تا سرمایه‌گذار حرفه‌ای.

این سند یک گزارش تحلیلی است، نه توصیهٔ مالی یا سرمایه‌گذاری. ارقام از منابع عمومی معتبر گردآوری شده و برخی برآوردها «جهت‌دار» (تقریبی) علامت‌گذاری شده‌اند.

در این گزارش چه می‌خوانید؟

- مفاهیم پایه: سپرده‌گذاری، وام‌دهی، وام‌گیری و وثیقه
- بازار جهانی دیفای و وام‌دهی متمرکز و سنتی
- قانون‌گذاری، امنیت و ریسک‌ها
- فناوری، هوش مصنوعی و تهدید کوانتومی
- نرخ بهره، وثیقه‌ها و استیبل کوین‌ها
- تحلیل کامل و بی‌طرف بازار ایران

فهرست مطالب

۱ در یک نگاه

تصویر کلی بازار جهانی وام رمزارزی

۲ کاشت: سپرده گذاری و دیفای

مفهوم دیفای، TVL، انواع وام و پلتفرم ها

۳ قانون گذاری و امنیت

ETF، مقررات آمریکا و اروپا، هک ها

۵ برداشت: نرخ بهره و وثیقه

سود، وثیقه ها و استیبل کوین ها

۷ بازار ایران

اندازه، مدل ها و بازیگران داخلی

۴ داشت: فناوری و روندهای نو

هوش مصنوعی، RWA، لایه دو، کوانتوم

۶ گسترش: چشم انداز

پیش بینی رشد و مدیریت ریسک

۸ سخن آخر

جمع بندی و منابع

مهم ترین یافته ها در یک نگاه

چارچوب های تازه

قوانین GENIUS و CLARITY در آمریکا و اجرای کامل MiCA در اروپا، بازار را شفاف تر کرد.

۷۴۱ میلیون نفر

شمار دارندگان رمزارز در جهان؛ رشد ۱۲٫۴٪ سالانه — بازار از ترید به نگهداری و کسب بازده حرکت کرده است.

۷۳٫۶ میلیارد دلار

بازار وام رمزارزی در سه ماهه سوم ۲۰۲۵ به رکورد تاریخی رسید؛ دیفای دوسوم آن را در اختیار دارد.

بازار ایران

از ۱۵- میلیون کاربر، تنها ۲ تا ۴ میلیون تریدر فعال اند؛ ۱۰- میلیون نفر رمزارز را ابزار حفظ ارزش می بینند.

روندهای نو

هوش مصنوعی، توکن سازی دارایی واقعی (RWA) و آمادگی برای تهدید کوانتومی، آینده بازار را می سازند.

۳٫۴ میلیارد دلار

سرقت رمزارز در ۲۰۲۵ (هک Bybit بزرگ ترین در تاریخ) — امنیت همچنان چالش کلیدی است.

یومیکس؛ کریپتو ولی ساده

دستیار مالی روزمره شما برای مدیریت، رشد و استفاده از رمزارزها، بدون نیاز به درگیری با پیچیدگی های بازار

یومیکس چه کاری انجام می دهد؟

- نگهداری امن (Hold): مثل یک گاوصندوق دیجیتال؛ دارایی هایی نظیر بیت کوین و تتر خود را با بالاترین سطح امنیت (MPC) نگهداری کنید.
- کسب سود روزشمار (Earn): مثل یک سپرده بانکی اما ارزی؛ تترهای خود را سپرده گذاری کنید و سود مستمر و روزانه بگیرید.
- دریافت وام فوری (Borrow): به پول نیاز دارید؟ رمزارزتان را بفروشید. آن را وثیقه بگذارید و در چند دقیقه اعتبار تتر / ریالی دریافت کنید.
- نقدشوندگی آبی (Liquidity): تبدیل سریع موجودی رمزارزی به ریال و واریز مستقیم به کارت بانکی در هر ساعت از شبانه روز.
- آموزش (Learn): راهنمای قدم به قدم فارسی برای ورود بی خطر به دنیای کریپتو و تصمیم گیری آگاهانه.

واژه‌نامهٔ کوتاه: قبل از شروع

سپرده‌گذاری / Earn قراردادن دارایی رمزارزی برای کسب سود، بدون نیاز به فروش آن.	وام‌دهی / Lending عرضهٔ دارایی به بازار وام؛ سود از بهرهٔ وام‌گیرندگان به دست می‌آید.
وام‌گیری / Borrowing دریافت وام با وثیقه‌گذاری رمزارز، بدون فروش دارایی.	وثیقه / Collateral دارایی‌ای که برای تضمین وام قفل می‌شود.
نسبت وام به وثیقه / LTV نسبت مبلغ وام به ارزش وثیقه؛ هرچه بالاتر، ریسک بیشتر.	لیکویدیشن / Liquidation فروش خودکار وثیقه وقتی ارزش آن زیر حد مجاز بیفتد.
نرخ سود سالانه / APY بازده مرکب سالانهٔ سپرده.	ارزش قفل‌شده / TVL کل دارایی سپرده‌شده در یک پروتکل دیفای.

در یک نگاه

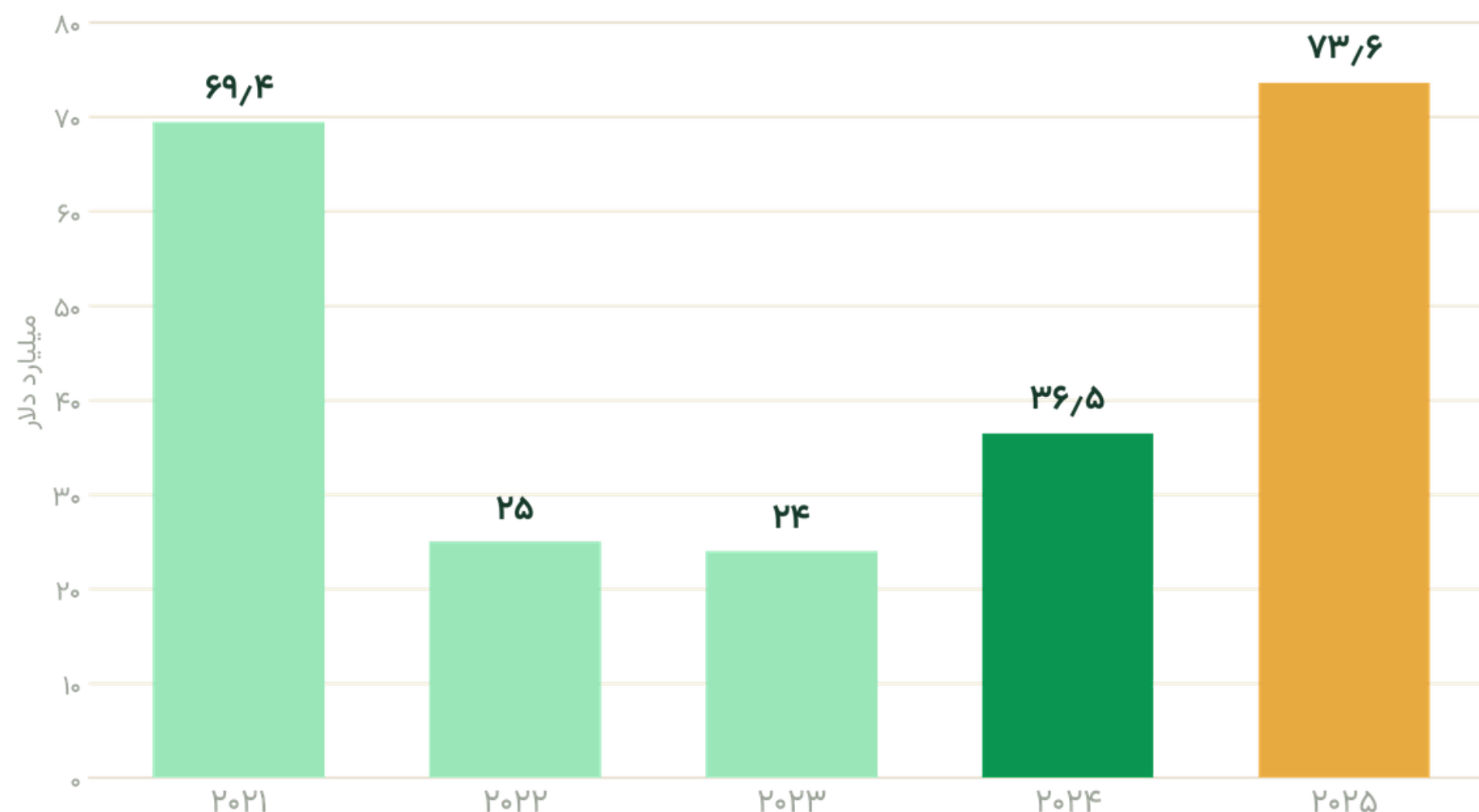
فصل ۱. At a Glance

تصویری کلی از اندازه، رشد و بازیگران اصلی بازار جرهانی و ام رمز ارزی.

بازار وام رمزارزی به رکورد تاریخی رسید

کل بازار وام با وثیقه رمزارز در پایان سه‌ماهه سوم ۲۰۲۵ به حدود ۷۳٫۶ میلیارد دلار رسید و رکورد قبلی سال ۲۰۲۱ را شکست.

ارزش کل بازار جهانی وام رمزارزی (۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵)
(میلیارد دلار)

بازار وام‌دهی رمزارزها پس از سقوط سال ۲۰۲۲ دوباره جان گرفت و در سال ۲۰۲۵ رونق بی‌سابقه‌ای را تجربه کرد؛ تا جایی که حجم این بازار نسبت به سال قبل تقریباً ۲ برابر شد و تنها در طول یک فصل، رشد خیره‌کننده ۳۸ درصدی داشت.

جزئیات این بازار به شرح زیر است:

بخش دیفای (وام‌های باز): حدود ۴۱ میلیارد دلار

بخش متمرکز: CeFi حدود ۲۴ میلیارد دلار

وام‌های استیبل‌کوینی: CDP حدود ۸ میلیارد دلار

با این جهش بزرگ، سهم وام‌دهی روی زنجیره (On-chain) به ۶۶.۹ درصد رسید که بالاترین رکورد در تمام تاریخ رمزارزها به شمار می‌رود.

۷۳٫۶ میلیارد دلار

اوج تاریخی، سه‌ماهه سوم ۲۰۲۵ (Galaxy Research)

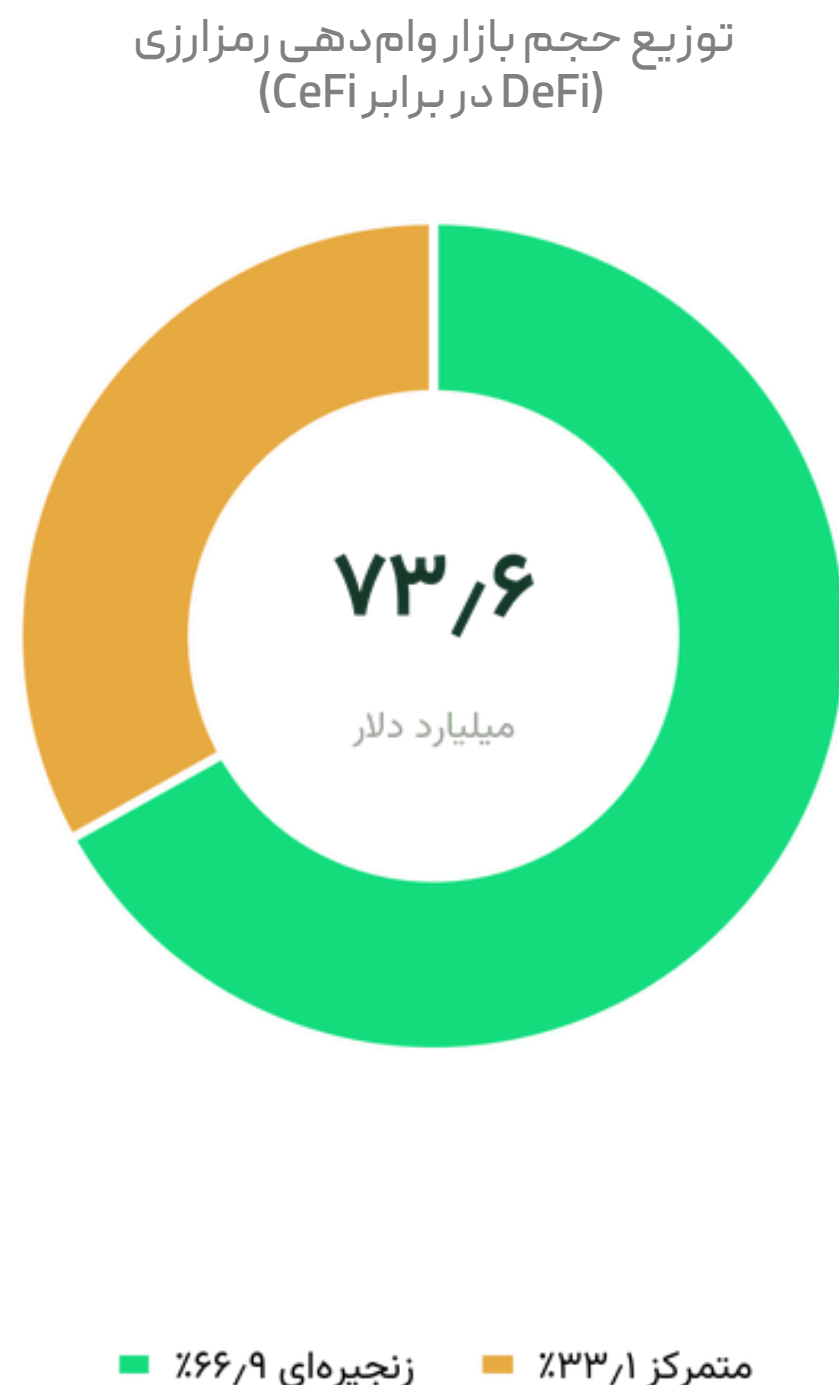
دو برابر

رشد بازار نسبت به پایان سال ۲۰۲۴

دوسوم بازار اکنون غیر متمرکز (دیفای) است

سهم وام‌دهی زنجیره‌ای (دیفای) از ۴۸٪ چهار سال پیش به ۶۶٫۹٪ رسیده است.

در مدل غیر متمرکز (DeFi) همه چیز روی قراردادهای هوشمند و بدون واسطه انجام می‌شود؛ در مدل متمرکز (CeFi) یک شرکت واسطه دارایی را مدیریت می‌کند. وام‌های باز دیفای با رشد ~۵۵٪ فصلی به ۴۱ میلیارد دلار رسید؛ در بخش متمرکز، سه شرکت برتر (تتر، Nexo و Galaxy) روی هم ~۷۶٪ بازار را در اختیار دارند.

۴۰٫۹۹ میلیارد

وام‌های باز در اپ‌های دیفای —
رشد ۵۵٪ فصلی

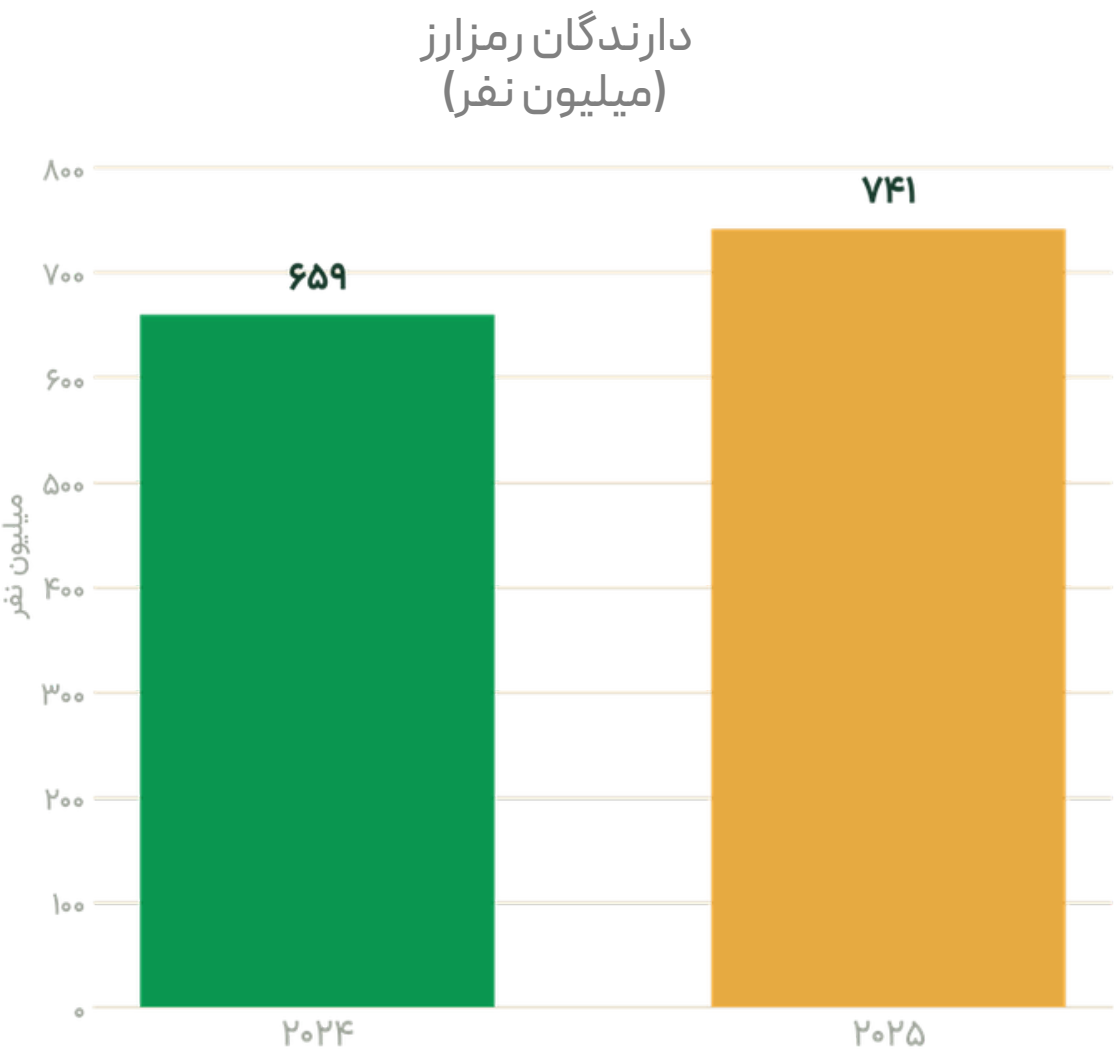
۲۴٫۳۷ میلیارد

وام‌دهی متمرکز (CeFi)؛ تتر ~۶۰٪
این بازار

جهانی فراتر از یک کشور: ۷۴۱ میلیون دارنده

شمار دارندگان رمزارز در جهان در ۲۰۲۵ به ۷۴۱ میلیون نفر رسید — رشد ۱۲٫۴٪ نسبت به سال قبل.

رشد دارندگان بسیار سریع‌تر از رشد تریدرهای فعال است؛ یعنی بخش بزرگی از مردم رمزارز را برای «نگهداری و حفظ ارزش» می‌خرند، نه ترید روزانه. همین تغییر رفتار، موتور رشد محصولات سپرده‌گذاری و وام است.

۳۶۵ میلیون
دارندگان بیت‌کوین

۱۷۵ میلیون
دارندگان اتریوم (+۲۲٪)

۳۲۶ میلیون نفر در آسیا
بیش از مجموع همه قاره‌های دیگر — آسیا قطب جدید رمزارز است.

U

M

I

X

چه چیزی این بازار را پیش می برد؟

حفظ ارزش

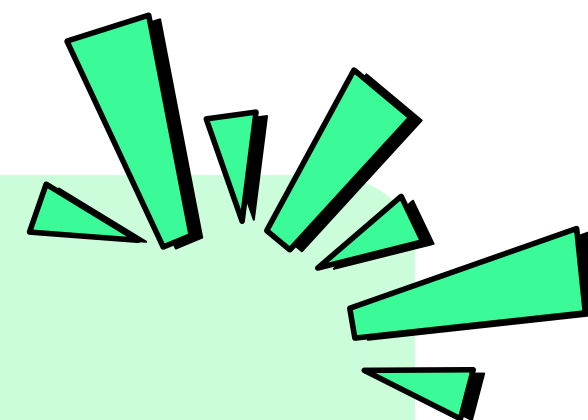
در کشورهای با تورم بالا، رمزارز (به ویژه استیبل کوین) به سپری در برابر کاهش ارزش پول محلی تبدیل شده است.

کسب بازده

کاربران می خواهند دارایی شان «کار کند» و بدون فروش، سود بسازد — درست مثل سپرده بانکی، اما رمزارزی.

دسترسی و نقدینگی

وام گیری با وثیقه رمزارز اجازه می دهد بدون فروش دارایی، به نقدینگی دسترسی پیدا کرد.

سپرده گذاری و دیفای

فصل ۲ - Plant - کاشت

سازوکار وام دهی غیرمتمرکز، ارزش قفل شده، انواع وام و
بزرگ ترین پلتفرم ها.

دیفای چگونه کار می کند؟

دیفای (مالی غیر متمرکز) مجموعه ای از خدمات مالی است که به جای بانک، روی قراردادهای هوشمند بلاکچین اجرا می شود.

چرخه ساده وام دهی

- سپرده گذار دارایی را در استخر می گذارد
- وام گیرنده وثیقه قفل می کند و وام می گیرد
- وام گیرنده بهره می پردازد
- بهره میان سپرده گذاران تقسیم می شود
- وثیقه پس از تسویه آزاد می شود

در یک پلتفرم وام دهی دیفای مانند Aave، کاربران دارایی خود را در یک «استخر نقدینگی» سپرده می گذارند. وام گیرندگان با قفل کردن وثیقه از همین استخر وام می گیرند و بهره می پردازند. این بهره، میان سپرده گذاران تقسیم می شود.

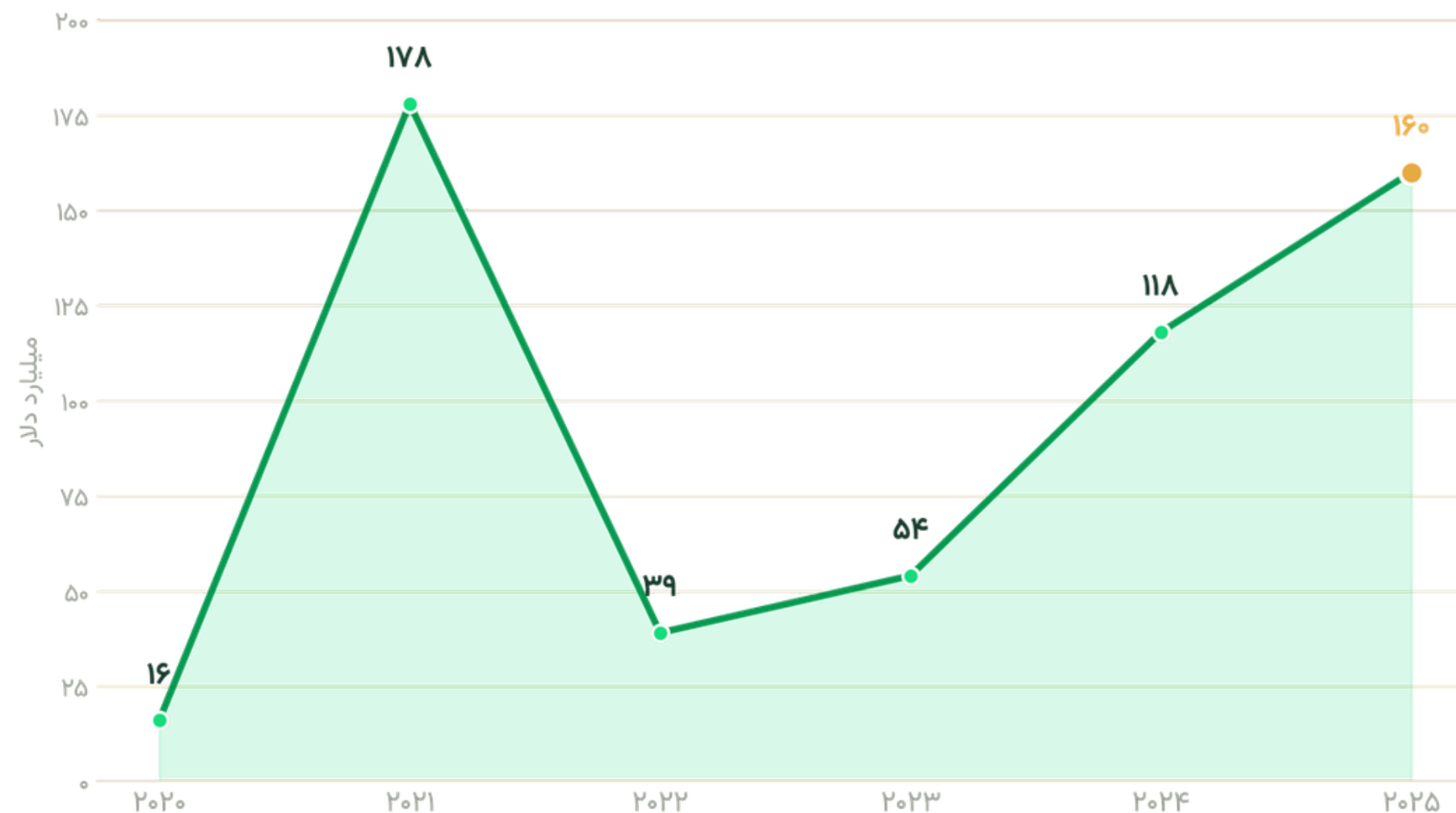
همه چیز خودکار، شفاف و بدون احراز هویت است؛ نرخ بهره لحظه به لحظه بر اساس عرضه و تقاضا تعیین می شود. اگر ارزش وثیقه زیر حد مجاز بیفتد، قرارداد به صورت خودکار آن را می فروشد (لیکوئیدیشن).

ارزش کل قفل شده در دیفای (TVL)

کل ارزش قفل شده دیفای در ۲۰۲۵ به حدود ۱۶۰ میلیارد دلار رسید.

ارزش کل قفل شده در دیفای (TVL)
(میلیارد دلار، ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۵)

TVL مهم ترین شاخص سلامت دیفای است: هرچه دارایی بیشتری سپرده شود، نقدینگی و اعتماد بیشتر است. پس از اوج ۱۷۸ میلیارد دلاری ۲۰۲۱ و سقوط ۲۰۲۲، بازار بازسازی شد و در ۲۰۲۵ با رشد ~۳۶٪ نسبت به سال قبل به ~۱۶۰ میلیارد دلار رسید. اتریوم با ~۶۸٪ سهم، میزبان اصلی نقدینگی است.

منبع: DefiLlama (تقریبی)

وام غیر متمرکز، متمرکز و سنتی

سه مدل اصلی وام در دنیای مالی وجود دارد که از نظر شفافیت، کنترل دارایی، سرعت و ضمانت تفاوت دارند.

معیار	وام سنتی	وام متمرکز CeFi	وام غیر متمرکز DeFi
شفافیت	پایین	متوسط	بالا (بلاکچین)
کنترل دارایی	بانک	نهاد واسطه	در اختیار کاربر
سرعت	چند روز تا هفته	ساعت تا چند روز	ثانیه تا چند دقیقه
ضمانت	ضمانت سنگین	احراز هویت	بدون ضامن (وثیقه رمزارز)
نرخ بهره	نرخ مصوب بانکی	نرخ ثابت شرکت	بهره بازار محور و شناور

غول‌های وام‌دهی رمزارزی

Aave با اختلاف، بزرگ‌ترین پلتفرم وام‌دهی دیفای است.

بازار وام‌دهی دیفای بسیار متمرکز است؛ تنها چند پروتکل بزرگ بخش عمده آن را دارند. Aave با ~۵۲٪ TVL و درآمد روزانه ~۳ میلیون دلاری از کارمزد، رهبر بی‌چون و چراست؛ Morpho با ~۱۲ میلیارد دلار، دومین پلتفرم بزرگ است.

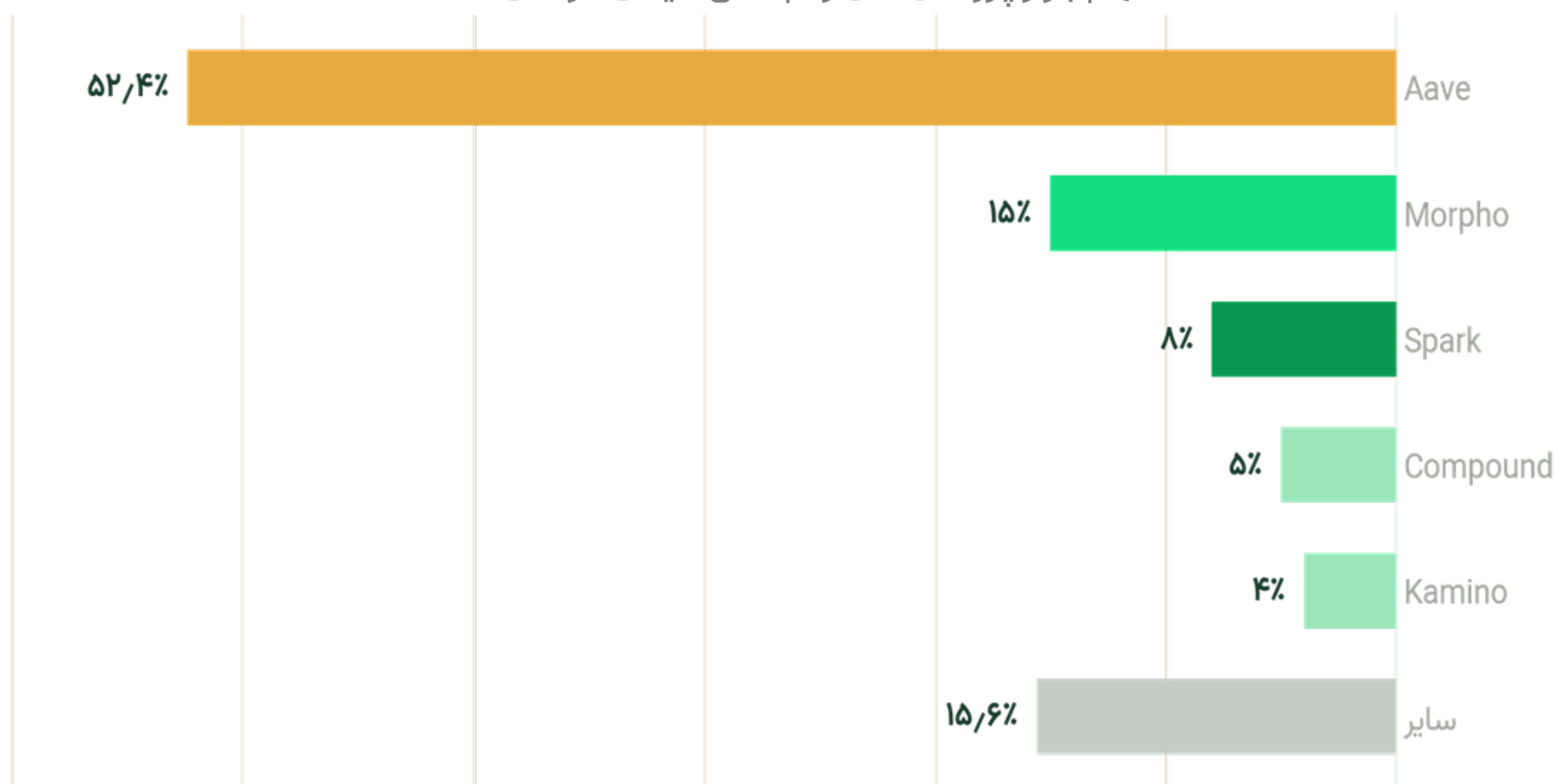
۵۲٪

سهم Aave از TVL و وام‌های فعال دیفای

۳ تریلیون دلار

حجم کل سپرده‌های Aave از زمان تأسیس تا به امروز، همراه با ثبت رکورد بیش از ۱ تریلیون دلار وام پرداخت شده.

سهم بازار پروتکل‌های وام‌دهی دیفای در سال ۲۰۲۵ (%)

وام‌دهی متمرکز (CEFI) و ریسک‌های آن

در مدل متمرکز، یک شرکت دارایی کاربر را نگه می‌دارد و وام می‌دهد؛ ساده‌تر اما با شفافیت کمتر از دیفای.

وام‌دهی متمرکز در ۲۰۲۵ حدود ۲۴ میلیارد دلار بود. تقریباً ۶۰٪، بزرگ‌ترین بازیگران آن است و پس از آن Nexo و Galaxy قرار دارند؛ سه شرکت برتر روی هم ~۷۶٪ این بازار را در اختیار دارند.

تجربه سال‌های گذشته (سقوط Celsius و BlockFi در ۲۰۲۲) نشان داد که سپردن دارایی به یک شرکت واسطه، «ریسک طرف مقابل» دارد؛ اگر شرکت ورشکست شود، دارایی کاربر در خطر است.

تقریباً ۶۰٪

رهبر بازار وام متمرکز

ریسک‌های کلیدی CeFi

- ریسک ورشکستگی شرکت واسطه
- شفافیت کمتر نسبت به قراردادهای هوشمند
- وابستگی به اعتماد و اعتبار برند

قانون گذاری و امنیت

فصل ۳. Regulatory & Security

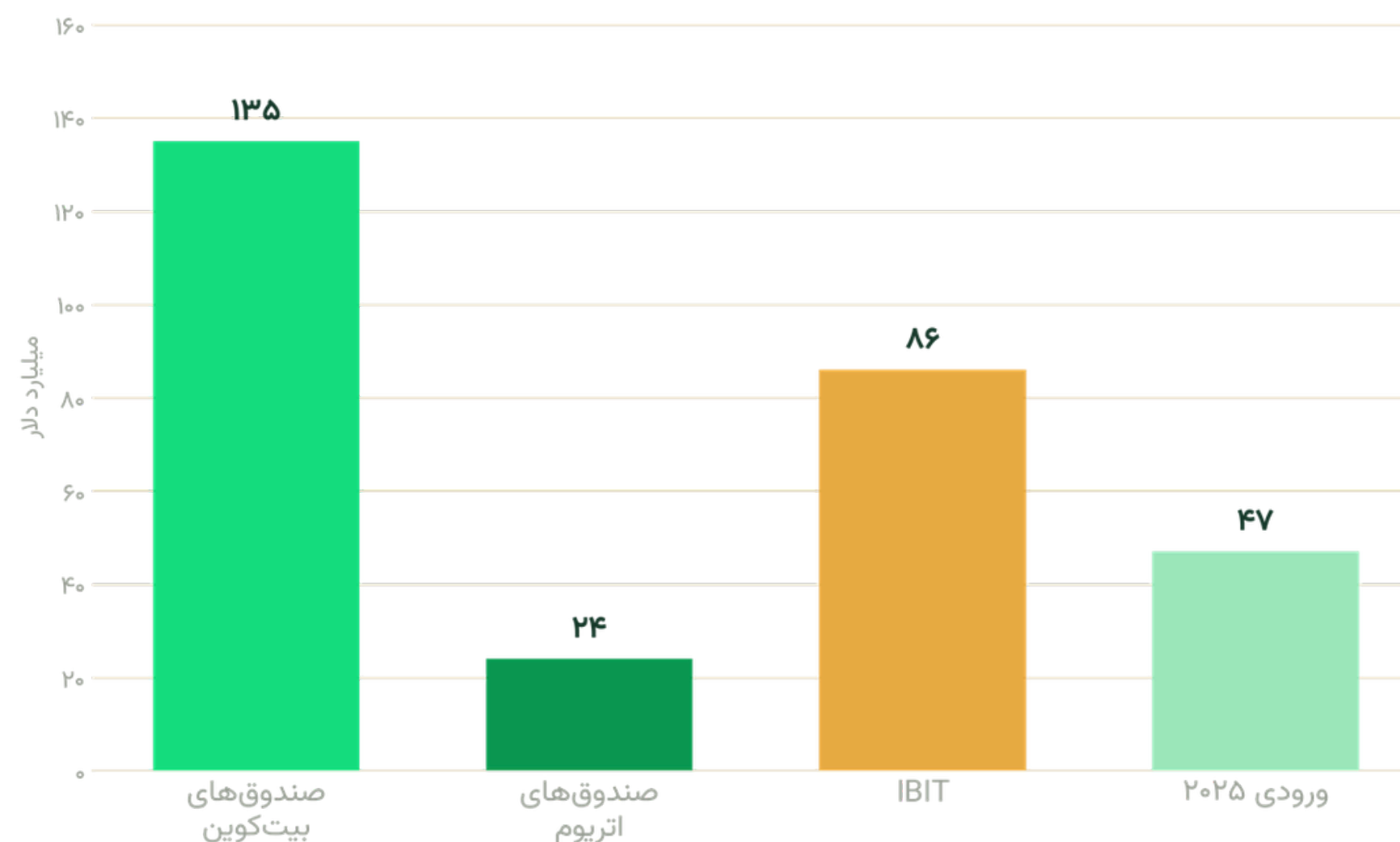
صندوق های ETF، چارچوب های نظارتی آمریکا و اروپا،
و وضعیت امنیت بازار.

صندوق‌های ETF، دروازه ورود پول نهادی

در ۲۰۲۵، ~۴۷ میلیارد دلار وارد صندوق‌های قابل معامله رمزارز شد.

راه‌اندازی ETF‌های اسپات بیت‌کوین و اتریوم، به نهادها اجازه داد بدون نگهداری مستقیم رمزارز سرمایه‌گذاری کنند. صندوق IBIT بلک‌راک با ~۴۶٪ سهم، به‌تنهایی ~۲۵ میلیارد دلار ورودی در ۲۰۲۵ جذب کرد؛ کل محصولات سرمایه‌گذاری رمزارز +۴۶,۷ میلیارد دلار جذب کردند.

حجم دارایی و ورودی صندوق‌های ETF رمزارزی (میلیارد دلار)

ETF BTC ۱۳۵ ~ میلیارد

کل دارایی صندوق‌های بیت‌کوین

ETF ETH ۲۴ ~ میلیارد

ورودی ~۱۳ میلیارد دلار در ۲۰۲۵

تحولات نظارتی در آمریکا

سال ۲۰۲۵ نقطه عطف قانون‌گذاری رمزارز در آمریکا بود؛ گذار از «نظارت با اجرا» به چارچوب روشن قانونی.

GENIUS Act

نخستین قانون جامع استیبل کوین در آمریکا؛ الزام به پشتوانه ۱۰۰٪، افشای منظم ذخایر و نظارت فدرال بر ناشران.

اثر کلیدی:

- افزایش اعتماد نهادی
- توسعه پرداخت‌های مبتنی بر استیبل کوین
- کاهش ریسک‌های سیستمی بازار

CLARITY Act

تعیین مسئولیت SEC برای اوراق بهادار دیجیتال و CFTC برای کالاهای دیجیتال، با هدف پایان دادن به ابهام چندساله مقرراتی.

اثر کلیدی:

- شفافیت بیشتر برای کسب و کارها
- کاهش ریسک حقوقی
- جذب سرمایه و نوآوری بیشتر در اکوسیستم کریپتو آمریکا

اجرای کامل مقررات MiCA در اروپا

اتحادیه اروپا با مقررات MiCA، نخستین چارچوب جامع رمزارز در یک بازار بزرگ جهانی را اجرا کرد.

هدف MiCA حفاظت از سرمایه گذار، جلوگیری از پول شویی و افزایش شفافیت است. ارائه دهندگان خدمات رمزارزی (صرافی ها و کیف پول ها) باید مجوز CASP بگیرند.

یکی از پیامدهای مهم آن، حذف استیبل کوین USDT از صرافی های اروپایی بود، چون ناشر آن (تتر) با الزامات تطبیق نیافت. تا اکتبر ۲۰۲۵ بیش از ۴۰ مجوز CASP صادر شد.

۴۰+ مجوز CASP

تا اکتبر ۲۰۲۵ در سراسر اروپا

حذف USDT

تتر با مقررات تطبیق نیافت و حذف شد

شفافیت کامل

چارچوب قانونی روشن برای شرکت ها و سرمایه گذاران

امنیت: همچنان چالش اصلی بازار

در ۲۰۲۵ حدود ۳,۴ میلیارد دلار رمزارز سرقت شد.

بزرگ‌ترین رویداد، هک Bybit در فوریه ۲۰۲۵ به ارزش ۱,۵ میلیارد دلار بود — بزرگ‌ترین سرقت رمزارز تاریخ. هک‌های مرتبط با کره شمالی به‌تنهایی ~۲,۲ میلیارد دلار (رکورد) دزدیدند. با این حال امنیت دیفای رو به بهبود است؛ نمونه Venus نشان داد شناسایی زود هنگام و بازیابی وجوه ممکن است.

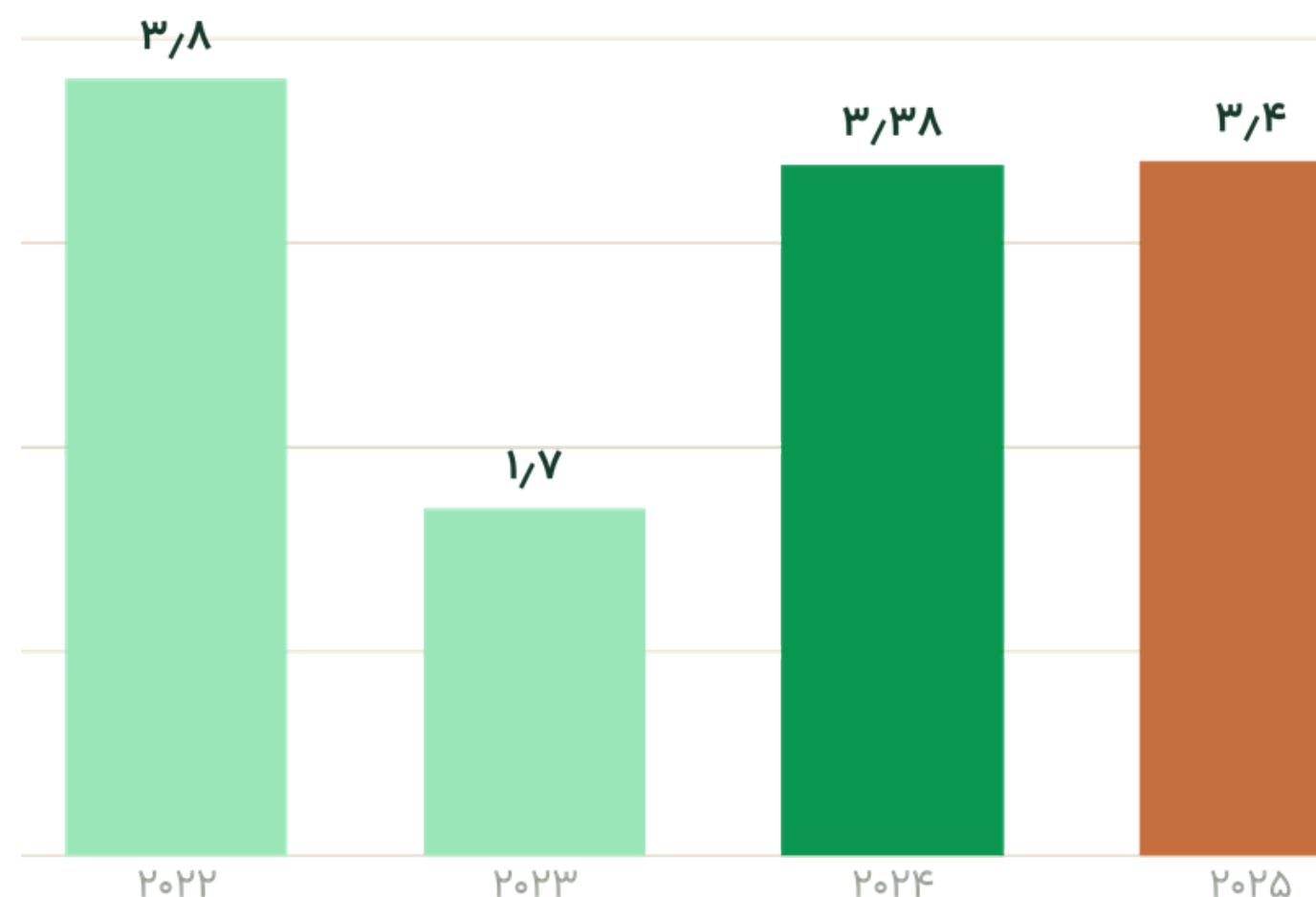
۱,۵ میلیارد
هک Bybit (فوریه ۲۰۲۵)

بهبود دیفای
شناسایی و بازیابی

درس کلیدی

امنیت قراردادهای هوشمند و نگهداری امن کلیدها، مهم‌ترین عامل بقا در این بازار است.

حجم سرقت‌های رمزارزی در جهان
(میلیارد دلار)

وام‌های فلش (FLASH LOANS) چیست؟

وام فلش نوعی وام بدون وثیقه است که در همان یک تراکنش گرفته و بازپرداخت می‌شود.

اگر وام در همان تراکنش بازپرداخت نشود، کل تراکنش لغو می‌شود؛ بنابراین برای وام‌دهنده ریسکی ندارد. کاربردهای مشروع آن شامل آربیتراژ (سود از اختلاف قیمت در صرافی‌ها)، تعویض وثیقه و کاهش ریسک لیکویدیشن است.

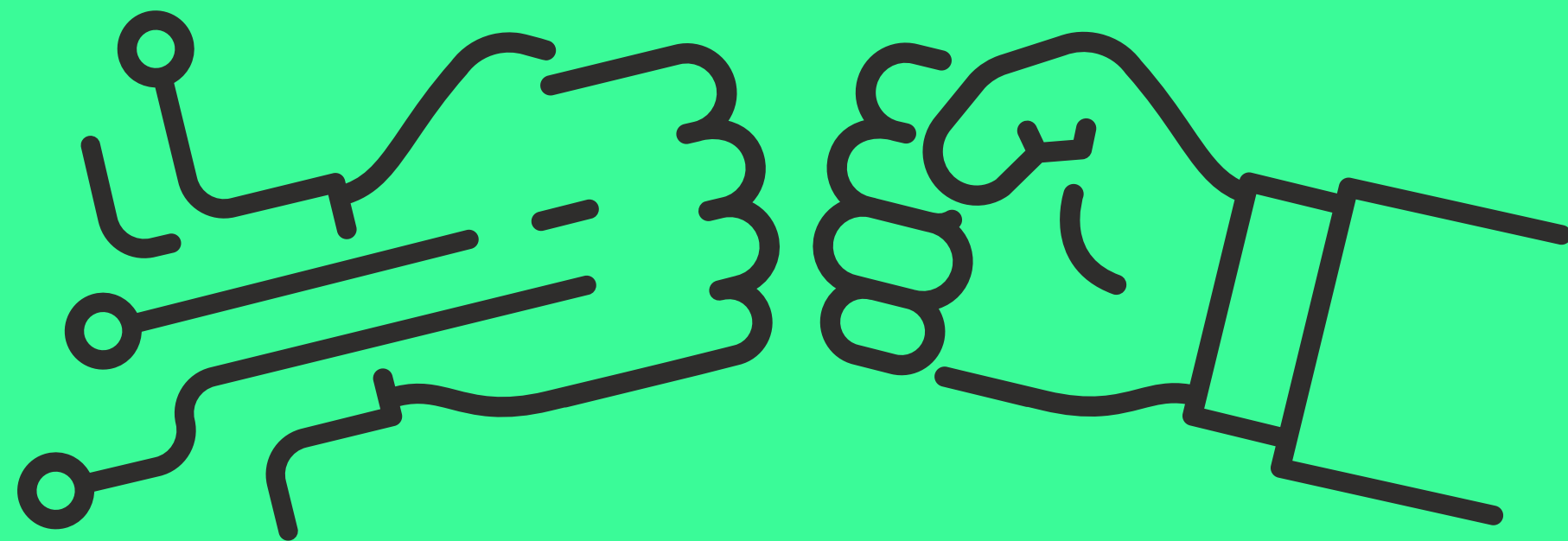
اما همین ابزار قدرتمند، در دست مهاجمان به سلاح تبدیل می‌شود: بسیاری از حملات پیچیده مالی دیفای از طریق وام فلش انجام می‌شود. به همین دلیل امنیت قرارداد هوشمند حیاتی است.

۵۸٪

سهم حملات flash loan از کل زیان‌های امنیتی دیفای در ۲۰۲۵

کاربردهای مشروع

- آربیتراژ میان صرافی‌ها
- تعویض وثیقه
- کاهش ریسک لیکویدیشن

فناوری، هوش مصنوعی و روندهای نو

فصل ۴. Tend. داشت

هوش مصنوعی، توکن سازی دارایی واقعی، لایه دو،
حریم خصوصی و تهدید کوانتومی.

هوش مصنوعی، موتور نسل بعدی دیفای

هوش مصنوعی به سرعت در حال تغییر شیوه کار دیفای است.

عامل‌های هوشمند (AI Agents) - عامل‌های هوشمند می‌توانند به جای کاربر فرصت‌های سرمایه‌گذاری را پیدا کنند، ریسک را ارزیابی کنند و حتی برخی عملیات را به صورت خودکار انجام دهند.
نمونه: یک Agent می‌تواند سرمایه را بین چند پروتکل جابه‌جا کند تا بهترین بازده و کمترین ریسک را حفظ کند.

ارزیابی ریسک و وثیقه - هوش مصنوعی با تحلیل رفتار کاربران، داده‌های بازار و وضعیت وثیقه‌ها، ارزیابی دقیق‌تری از ریسک ارائه می‌دهد.
نمونه: به جای تکیه صرف بر نسبت وثیقه، سیستم می‌تواند احتمال لیکوئید شدن کاربر را زودتر پیش‌بینی کند.

دیفای مبتنی بر قصد (Intent) - کاربر فقط هدف خود را مشخص می‌کند و سیستم بهترین مسیر را برای رسیدن به آن انتخاب می‌کند.
نمونه: کاربر می‌گوید «می‌خواهم روی ۱۰۰ تتر بهترین سود را بگیرم» و سیستم به طور خودکار مناسب‌ترین پروتکل‌ها را انتخاب می‌کند.

ساده‌سازی تجربه - هوش مصنوعی بسیاری از پیچیدگی‌های بلاکچین را از دید کاربر پنهان می‌کند و تجربه‌ای شبیه اپلیکیشن‌های مالی روزمره می‌سازد.
نمونه: به جای مدیریت چند کیف پول، شبکه و کارمزد، کاربر فقط نتیجه مورد نظر خود را انتخاب می‌کند.

U

M

I

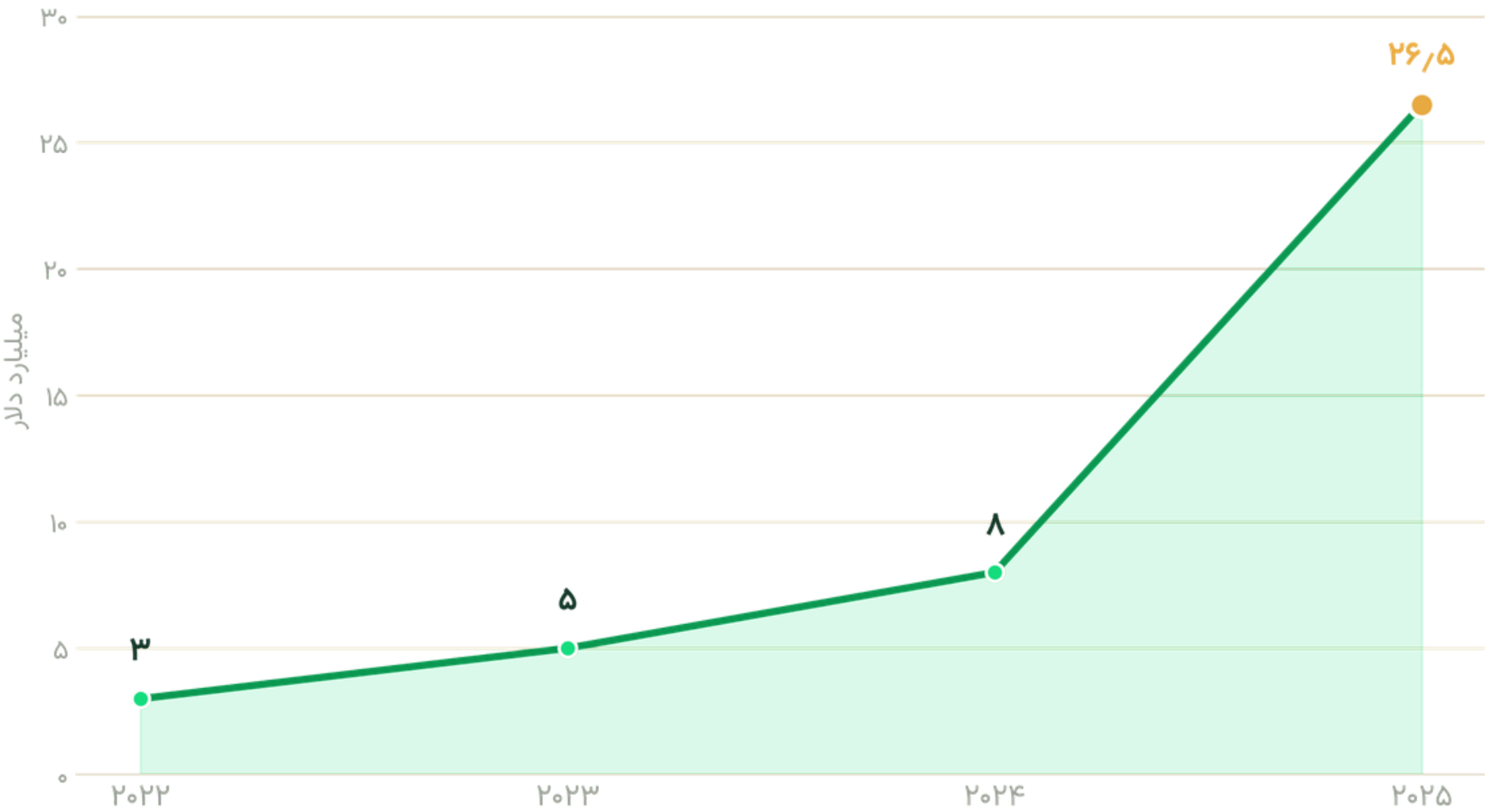
X

توکن‌سازی دارایی‌های واقعی (RWA)

ارزش دارایی‌های واقعی توکن‌شده در ۲۰۲۵ به رکورد ۲۶٫۵ میلیارد دلار رسید (+۷۰٪).

RWA یعنی نمایش دارایی‌های دنیای واقعی (اوراق خزانه، املاک، طلا) روی بلاکچین؛ نقدشوندگی بیشتر و وثیقهٔ باکیفیت‌تر. اوراق خزانهٔ توکن‌شده به‌تنهایی از مرز ۹ میلیارد دلار گذشت (رشد ~۵۳۹٪ سالانه) و صندوق BUIDL بلک‌راک به ~۲٫۹ میلیارد دلار رسید.

ارزش دارایی‌های واقعی توکنیزه‌شده (RWA)
(میلیارد دلار)

تا ۱۶ تریلیون دلار
پیش‌بینی اندازهٔ بازار RWA تا سال ۲۰۳۰

U

M

I

X

دیگر روندهای کلیدی ۲۰۲۵

دیفای نهادی

ورود بانک‌ها و صندوق‌های بزرگ به دیفای با محصولات منطبق با مقررات — پل میان مالی سنتی و غیرمتمرکز.

بین‌زنجیره‌ای (Cross-chain)

انتقال آسان دارایی میان بلاکچین‌های مختلف و تجربه یکپارچه چندزنجیره‌ای، بدون پیچیدگی فنی برای کاربر.

ری‌استیکینگ (Restaking)

به جای اینکه یک دارایی فقط برای یک شبکه کار کند، همان دارایی می‌تواند هم‌زمان امنیت چندین سرویس را تأمین کند. مثال: مانند کارمندی که به جای یک پروژه، روی چند پروژه کار می‌کند و از همه آن‌ها درآمد می‌گیرد.

لایهٔ دو: ارزان‌تر و سریع‌تر

شبکه‌های لایهٔ دو، تراکنش‌ها را خارج از زنجیرهٔ اصلی پردازش می‌کنند و کارمزد را تا ۹۰٪ کاهش می‌دهند.

شبکه	سرعت	میانگین کارمزد
Base	بالا	~۰/۰۱ دلار
Arbitrum	بالا	۰,۲ تا ۰,۲ دلار
Optimism	بالا	~۰,۲ دلار
Ethereum L1	متوسط	۵ تا ۵ دلار

۹۰٪ ↓
کاهش کارمزد تراکنش‌ها با لایهٔ دو

۸۵٪ +
رشد کاربران شبکه‌های L2 در ۲۰۲۵

ZK و نقش آن در حریم خصوصی

فناوری ZK به شما اجازه می‌دهد چیزی را ثابت کنید، بدون اینکه اطلاعات محرمانه خود را فاش کنید.

یکی از مهم‌ترین کاربردهای آینده ZK احراز هویت و اعتبارسنجی بدون افشای اطلاعات شخصی است؛ موضوعی که می‌تواند تجربه استفاده از خدمات مالی و دیجیتال را متحول کند.

مزایای ZK

- حفظ حریم خصوصی کاربران
- کاهش حجم داده‌های قابل اشتراک
- پردازش سریع‌تر و مقیاس‌پذیرتر
- کاربرد در هویت دیجیتال و خدمات مالی

فرض کنید برای ورود به یک باشگاه باید ثابت کنید بالای ۱۸ سال هستید. در روش سنتی، کارت ملی خود را نشان می‌دهید و اطلاعاتی مثل نام، کد ملی و تاریخ تولد را افشا می‌کنید. اما با فناوری ZK فقط ثابت می‌کنید «بالای ۱۸ سال هستید»؛ بدون اینکه هیچ اطلاعات دیگری را به اشتراک بگذارید.

کوانتوم؛ تهدید بلندمدت برای بلاکچین

کامپیوترهای کوانتومی هنوز تهدید فوری نیستند، اما در آینده می‌توانند امنیت کیف پول‌ها و امضای تراکنش‌های بلاکچینی را به چالش بکشند.

تهدید

1

کوانتوم می‌تواند امنیت کیف پول‌ها را به چالش بکشد. کامپیوترهای نسل جدید ممکن است در آینده برخی روش‌های رمزنگاری فعلی را بشکنند.

چه زمانی؟

2

تهدید فوری نیست. کارشناسان معتقدند هنوز چندین سال تا رسیدن این فناوری به مرحله خطر واقعی فاصله داریم.

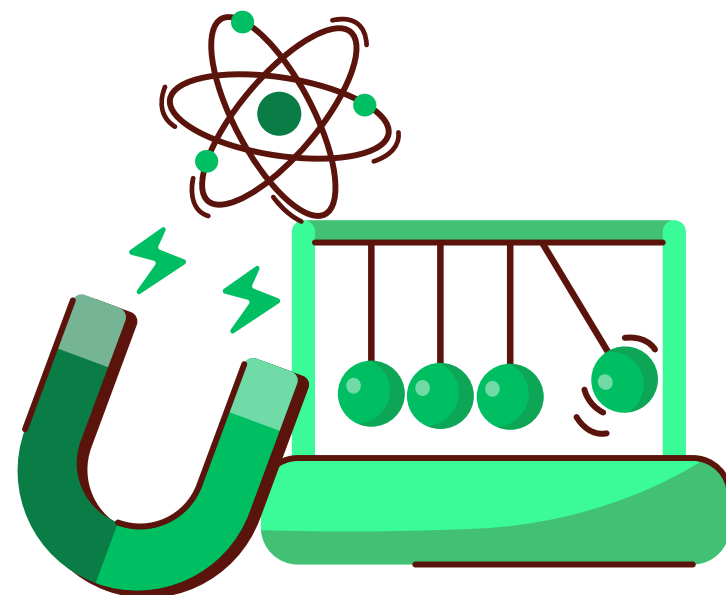
راهکار: آماده‌سازی از امروز

3

بلاکچین‌ها و شرکت‌های بزرگ در حال توسعه نسل جدید رمزنگاری مقاوم در برابر کوانتوم هستند.

بسیاری از سازمان‌ها از امروز

داده‌های رمزگذاری‌شده را ذخیره می‌کنند تا شاید در آینده با رایانه‌های کوانتومی بتوانند آن‌ها را رمزگشایی کنند؛ روشی که با عنوان Harvest Now, Decrypt Later شناخته می‌شود. این موضوع یکی از دلایل اصلی توسعه رمزنگاری مقاوم در برابر کوانتوم است.

برداشت

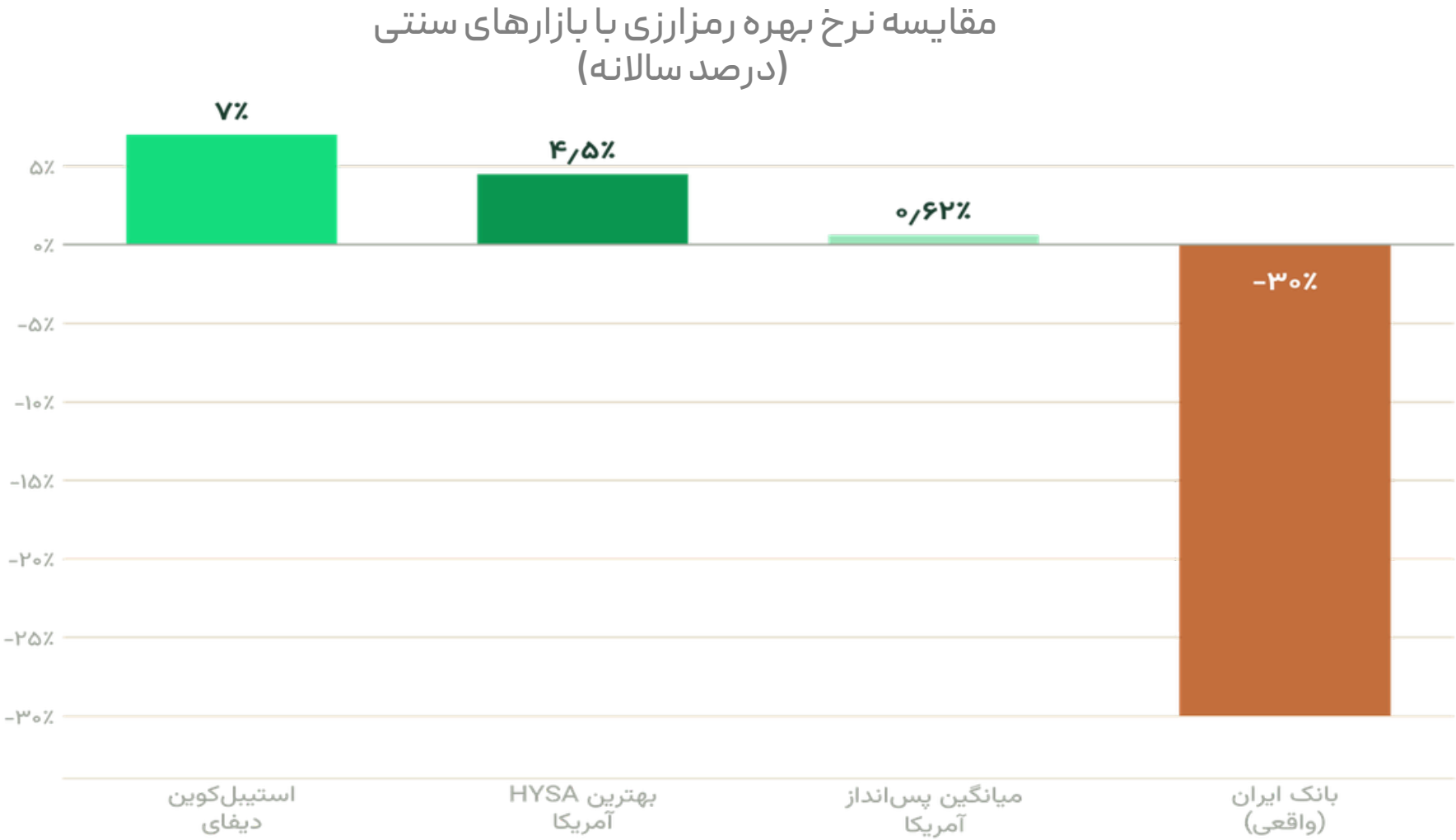
فصل ۵ . Harvest

نرخ سود، عوامل تعیین آن، تنوع وثیقه‌ها
و نقش استیبل کوین‌ها.

نرخ بهرهٔ رمزارزی در برابر بانک سنتی

نرخ بهرهٔ استیبل کوین در دیفای معمولاً ۴ تا ۹ درصد سالانه است.

این نرخ بازار محور است و لحظه به لحظه تغییر می‌کند. در مقایسه، میانگین سود حساب پس‌انداز در آمریکا تنها ~۰٫۶٪ است. در ایران، با وجود سود اسمی بانکی، تورم بالای ~۵۰٪ سود واقعی را به شدت منفی می‌کند.

منبع (۲۰۲۶): Aave, Bankrate

نرخ‌ها اسمی‌اند؛ «بانک ایران (واقعی)» پس از کسر تورم ~۵۰٪

نرخ بهره چگونه تعیین می شود؟

بر خلاف بانک که نرخ را دستوری تعیین می کند، در دیفای نرخ بهره خودکار و بر اساس عرضه و تقاضا محاسبه می شود.

عرضه و تقاضا

افزایش تقاضای وام (مثلاً در بازار صعودی) نرخها را بالا می برد؛ افزایش سپرده آن را پایین می آورد.

نوع دارایی

ارزهای پایدار (استیبل کوین) معمولاً نرخ پایدارتر و بالاتری دارند؛ دارایی های پرنوسان نرخ متغیرتر.

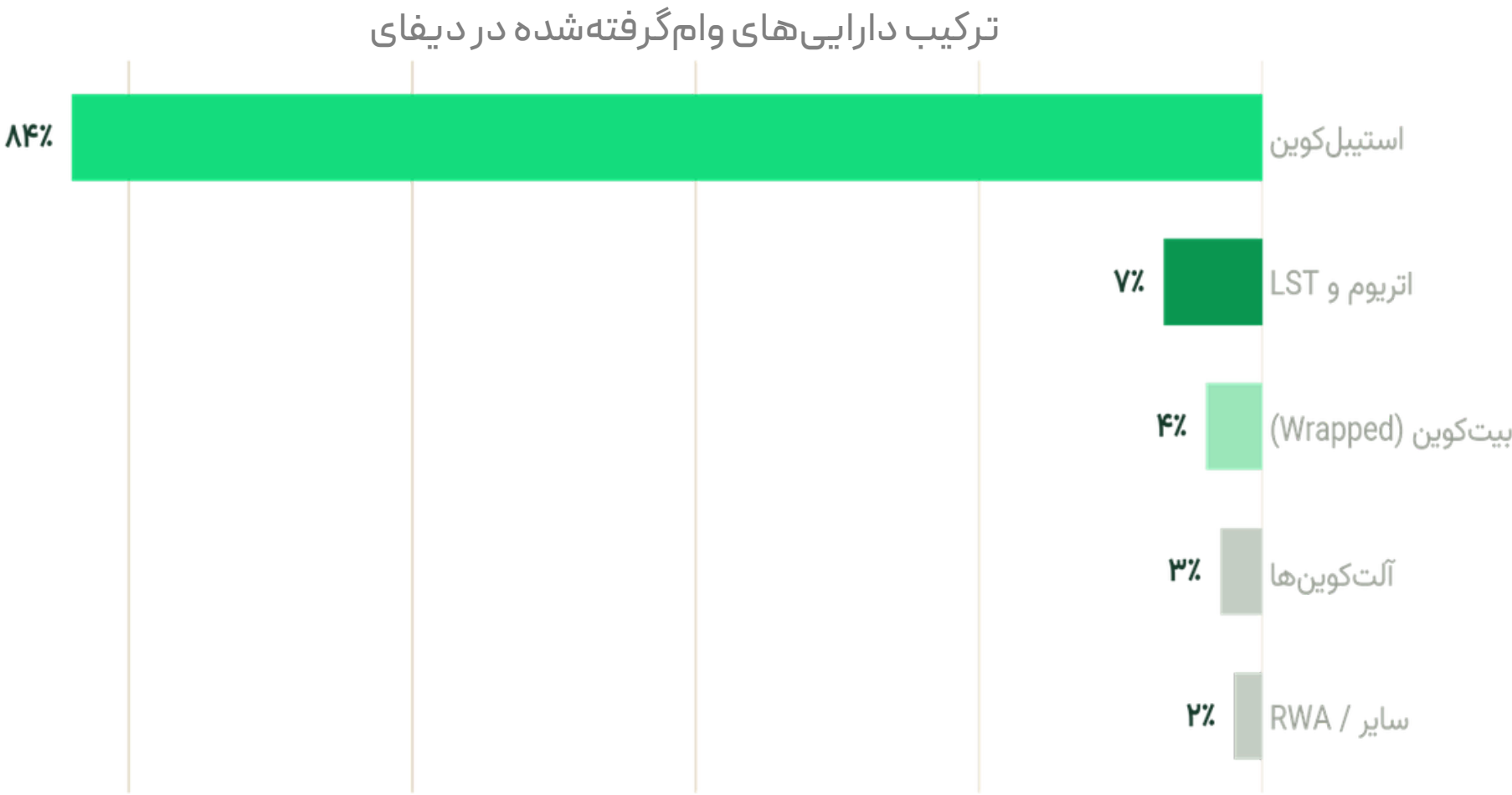
نرخ بهره برداری استخر

هرچه نسبت وام گرفته شده به سپرده کل بیشتر باشد، نرخ بهره بالاتر می رود تا سپرده بیشتری جذب شود.

وثیقه و وام: نقش محوری استیبل کوین‌ها

بخش بزرگی از وام‌های دیفای به صورت استیبل کوین‌هایی مثل USDT و USDC دریافت می‌شود.

در دیفای، کاربران معمولاً دارایی‌هایی مثل اتریوم، بیت کوین رپدشده، توکن‌های نقدشونده یا حتی دارایی‌های توکن‌شده را به عنوان وثیقه قرار می‌دهند؛ اما در سمت وام‌گیری، انتخاب اصلی بازار اغلب استیبل کوین‌هاست. دلیل این موضوع ساده است: وام‌گیرنده معمولاً به نقدینگی دلاری و کم‌نوسان نیاز دارد، نه دارایی پرنوسانی مثل بیت کوین.

۸۴%

از دارایی‌های وام‌گرفته شده در دیفای، استیبل کوین‌اند.

وثیقه NFT و دارایی‌های دیجیتال

NFT های ارزشمند هم می‌توانند وثیقه وام باشند — اما این بازار فراز و فرود داشته است.

در اوج بازار NFT در سال ۲۰۲۴، پلتفرم‌هایی مانند Blend امکان وام‌گیری با وثیقه NFT را فراهم کردند. اما با سرد شدن بازار و کاهش نقدشوندگی NFT ها، این مدل جذابیت اولیه خود را از دست داد و نگاه بازار به سمت وثیقه‌های پایدارتر رفت؛ از جمله دارایی‌های واقعی توکن شده یا RWA که پشتوانه ملموس‌تری دارند.

استیبل کوین‌ها و ورود سرمایه نهادی

ارزش بازار جهانی استیبل کوین‌ها از ۲۰۵ میلیارد دلار در ابتدای ۲۰۲۵، به ۳۰۶ میلیارد دلار در پایان سال رسید (+49%).

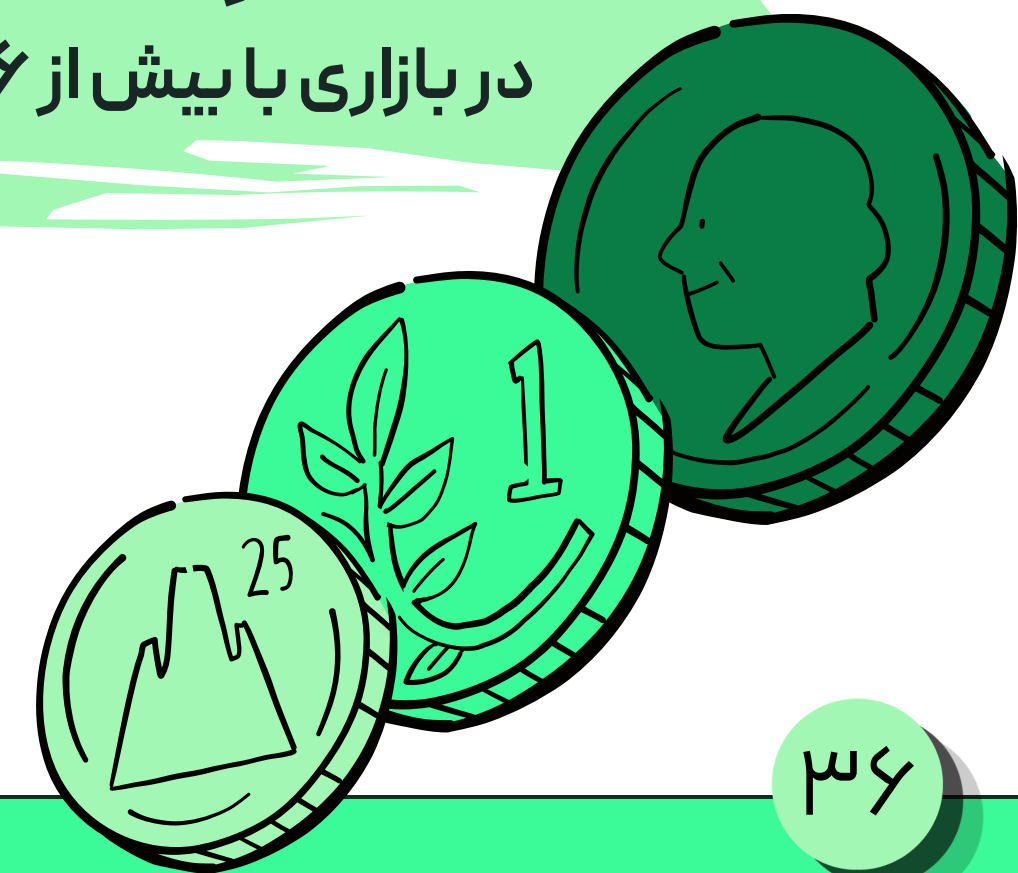
استیبل کوین‌ها دیگر صرفاً ابزار معامله نیستند؛ آن‌ها به زیرساخت اصلی نقدینگی بازار تبدیل شده‌اند. رشد بازار به ۳۰۶ میلیارد دلار و ورود شرکت‌های بزرگ به چارچوب‌های نظارتی رسمی، از بلوغ این صنعت حکایت دارد.

مجوز بانکی OCC

برای Paxos و Circle، Ripple

USDT و USDC، بازیگران اصلی

در بازاری با بیش از ۳۰۶ میلیارد دلار نقدینگی

چشم انداز و مسیر رشد

فصل ۶ . Expanding

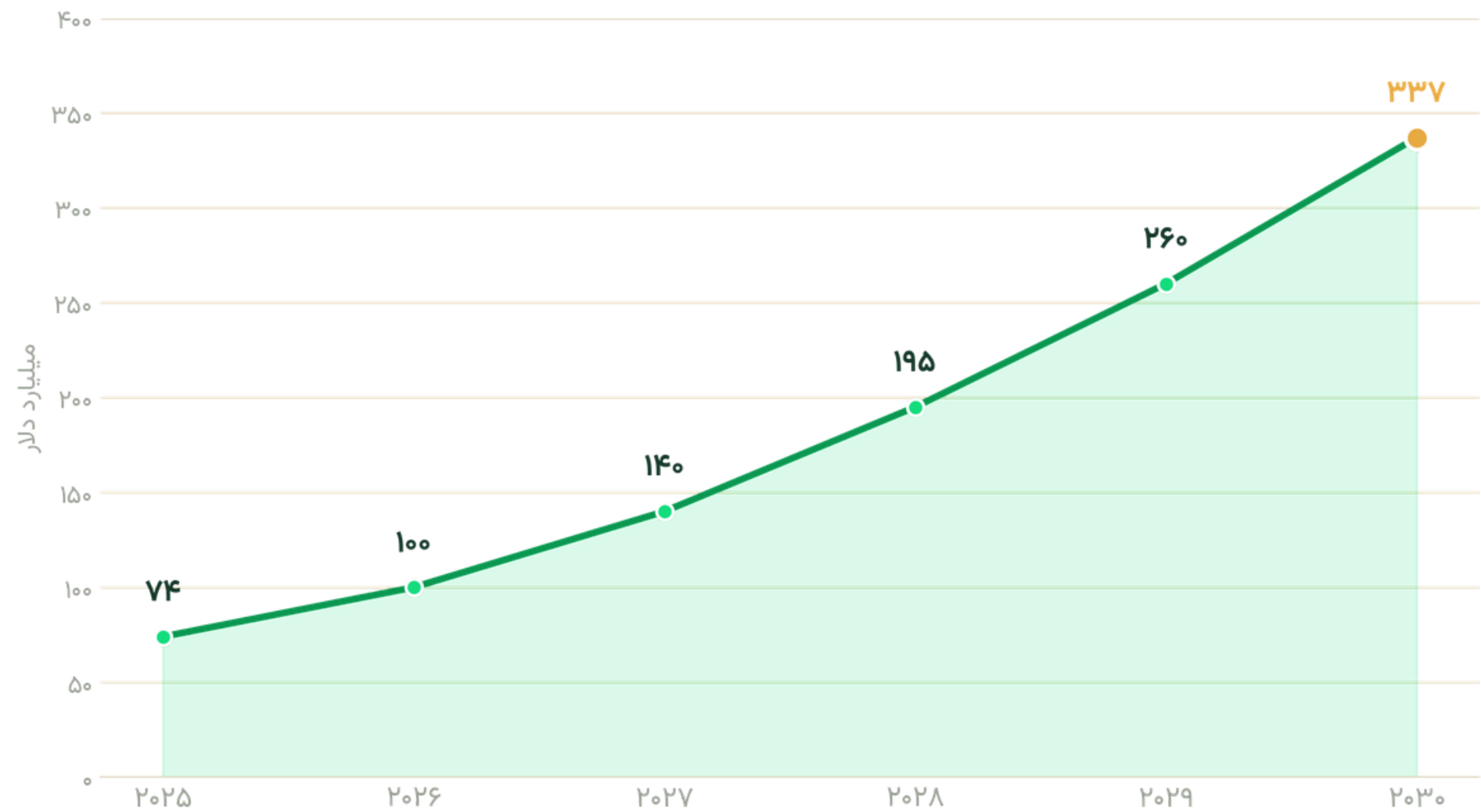
پیش بینی رشد بازار تا ۲۰۳۰ و استراتژی های نوین
مدیریت ریسک.

چشم‌انداز رشد بازار تا ۲۰۳۰

پیش‌بینی می‌شود بازار وام‌دهی دیفای تا ۲۰۳۰ به ~۳۳۷ میلیارد دلار برسد.

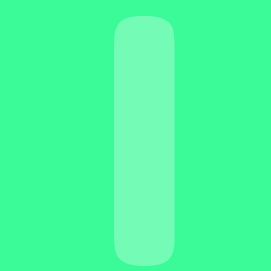
این یعنی نرخ رشد مرکب سالانه (CAGR) حدود ۳۵٪؛ بازار وام‌دهی از ~۷۴ میلیارد دلار امروز به ~۱۰۰ میلیارد در ۲۰۲۶ و ۳۳۷ میلیارد تا ۲۰۳۰ می‌رسد. موتور اصلی: ورود نهادی و توکن‌سازی RWA.

پیش‌بینی رشد بازار وام‌دهی دیفای تا سال ۲۰۳۰
(میلیارد دلار)

~۳۵% CAGR

نرخ رشد مرکب سالانه بازار وام‌دهی دیفای

استراتژی‌های نوین مدیریت ریسک

بیمهٔ دیفای

سازوکارهایی برای جبران خسارت کاربران در برابر حملات، نقص قرارداد هوشمند یا بحران نقدینگی.

انحلال تدریجی وثیقه

به جای فروش فوری همهٔ وثیقه، آن به تدریج فروخته می‌شود تا فشار قیمتی کم و پایداری بیشتر شود.

توقف‌کنندهٔ مدار (Circuit Breaker)

هنگام نوسان شدید قیمت، معاملات موقتاً متوقف می‌شود تا از سقوط ناگهانی و لیکویدیشن زنجیره‌ای جلوگیری شود.

بازار ایران

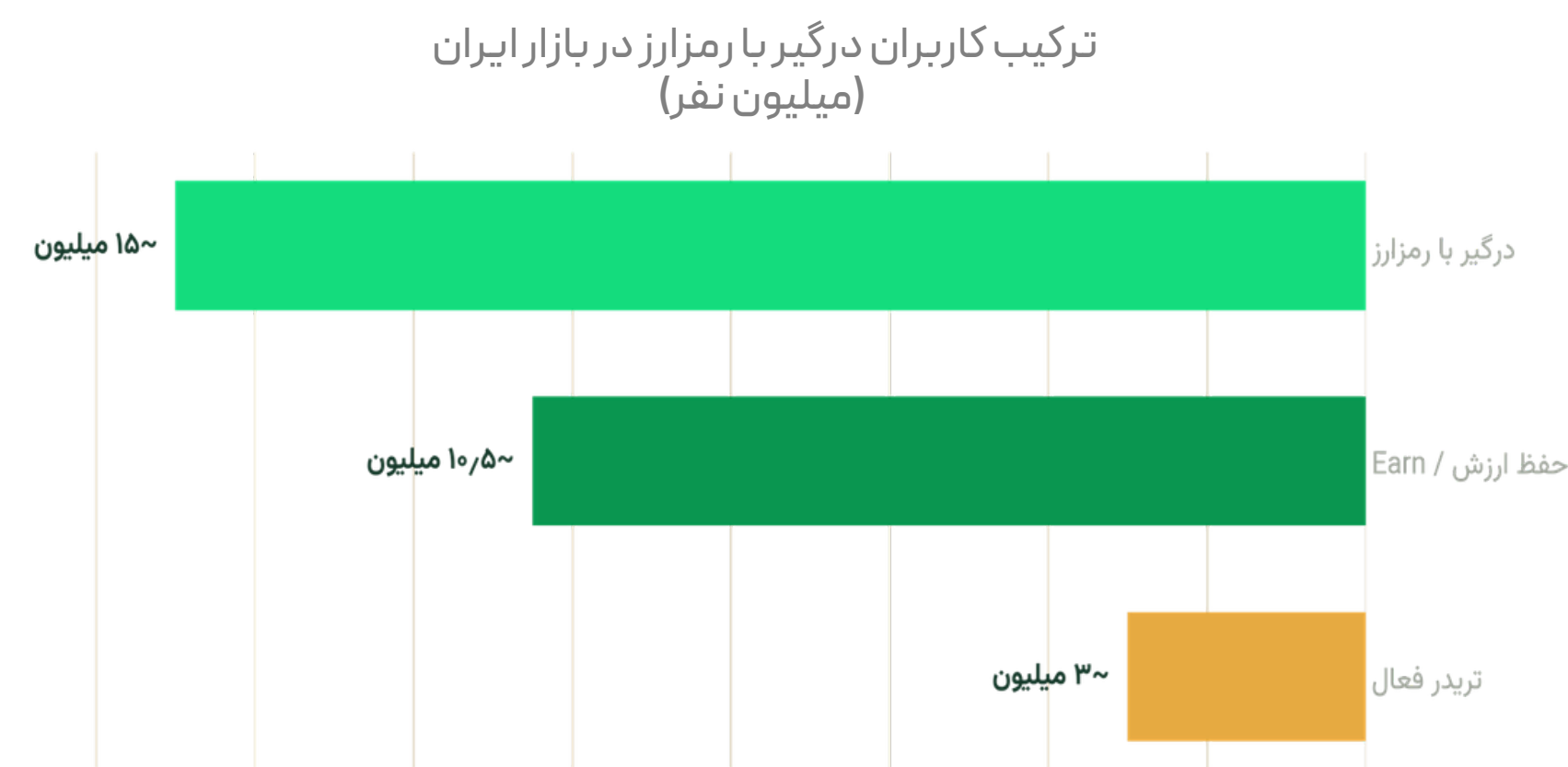
فصل ۷. Iran in Focus

تحلیل بی طرف بازار رمزارز ایران: اندازه، رفتار کاربران،
مدل ها و بازیگران.

بازار ایران دیگر فقط ترید نیست

از حدود ۱۵ میلیون کاربر درگیر با رمزارز، تنها ۲ تا ۴ میلیون نفر تریدر فعال‌اند.

بخش بزرگی از مردم رمزارز را برای «حفظ ارزش» و «ذخیره دلاری» نگه می‌دارند، نه ترید روزانه؛ برآوردها نشان می‌دهد ۵۰ تا ۷۰٪ کاربران در این دسته‌اند. یعنی مخاطب بالقوه محصولات سپرده و رشد ثروت، حدود ۱۰,۵ میلیون نفر است.

۷,۷۸ میلیارد دلار
اکوسیستم ۲۰۲۵ = حجم فعالیت، نه دارایی نگهداری‌شده (Chainalysis)

نویتکس ۸۷٪
سهم بزرگ‌ترین صرافی از حجم تراکنش‌های مرتبط با ایران (TRM)

سه نیاز اصلی کاربر رمزارز در ایران

حفظ ارزش در برابر تورم

باریزش ارزش ریال و تورم بالا، رمزارز (به ویژه تتر و بیت کوین) به ابزار حفظ ارزش تبدیل شده است.

کسب بازده بدون ترید روزانه

کاربر می خواهد دارایی اش بدون نیاز به ترید مداوم، سود بسازد — مشابه سپرده بانکی.

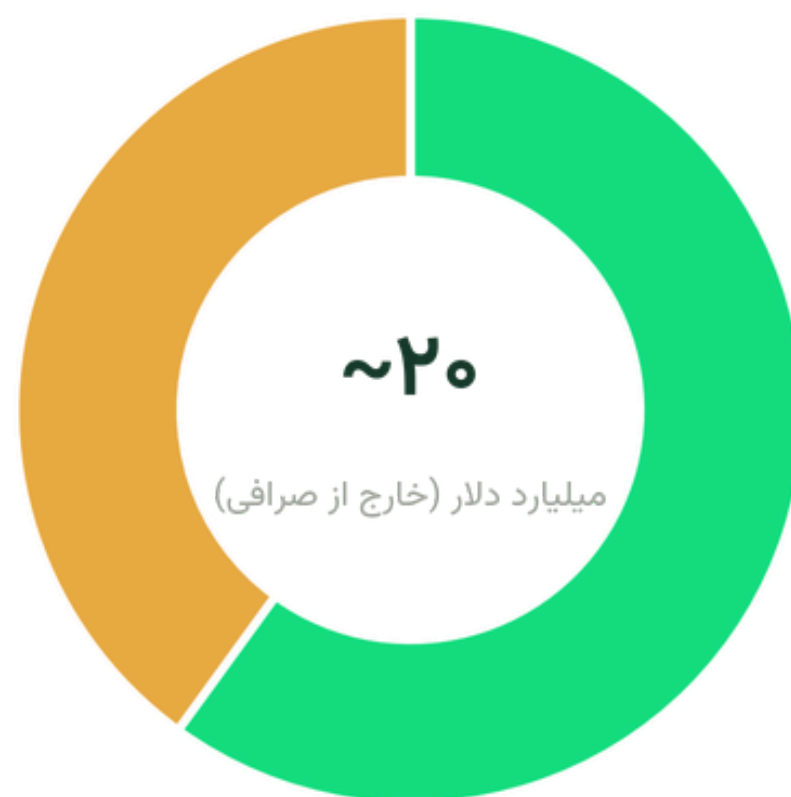
نقدینگی بدون فروش دارایی

دسترسی به پول نقد یا اعتبار، بدون مجبور شدن به فروش رمزارز در قیمت نامناسب.

دارایی رمزارزی ایرانیان کجا نگهداری می‌شود؟

داده‌های عمومی بیشتر دربارهٔ «حجم تراکنش» اند تا «دارایی نگهداری شده»؛ پس باید با احتیاط تفسیر شوند.

ترکیب کاربران درگیر با رمزارز در بازار ایران
(میلیون نفر)

خودنگهداری/خارج ۶۰٪ صرافی داخلی ۴۰٪

برآوردهای جهت‌دار نشان می‌دهند ۳۰ تا ۵۰ درصد دارایی کاربران خرد نزد صرافی‌های داخلی است و بقیه (~۲۰ میلیارد دلار تخمینی) در کیف پول‌های شخصی، صرافی‌های خارجی یا ساختارهای غیررسمی نگهداری می‌شود.

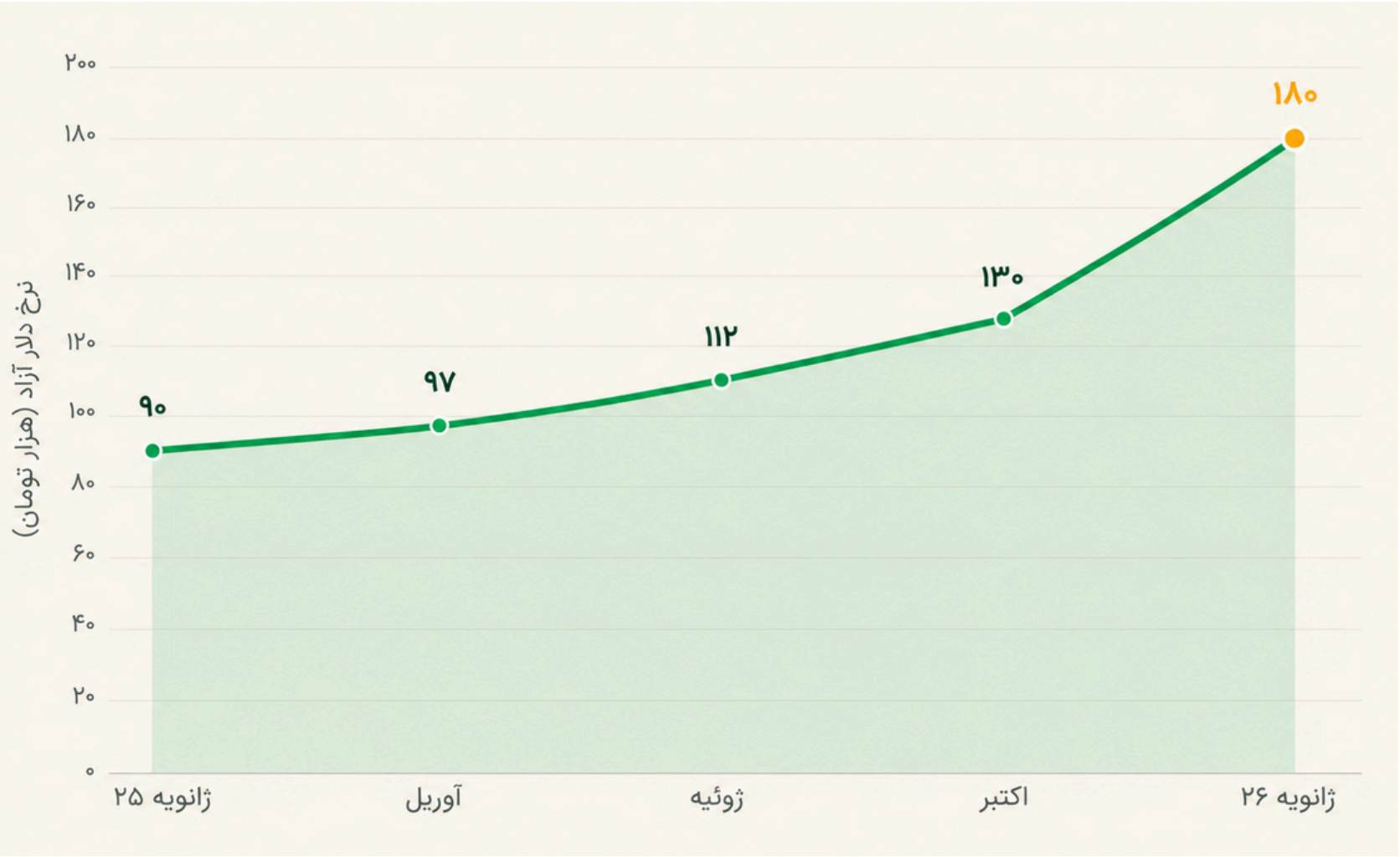
۳۰ تا ۵۰٪
نزد صرافی‌های داخلی

~۲۰ میلیارد دلار
خارج از صرافی‌ها (برآورد جهت‌دار)

هک نوییتکس ۲۰۲۵ و پیامدهای آن

در ۱۸ ژوئن ۲۰۲۵، بزرگ‌ترین صرافی رمزارزی ایران هدف یک حمله سایبری با انگیزه‌های سیاسی قرار گرفت. پس از این رویداد، ورودی تراکنش‌ها به نوییتکس بیش از ۷۰٪ افت کرد و کاربران به کیف پول شخصی، صرافی خارجی یا ابزار حریم خصوصی کوچ کردند. در همین سال، بانک مرکزی ایران ~۵۰۷ میلیون دلار USDT انباشت کرد.

نرخ دلار در بازار آزاد
(هزار تومان)

مهاجرت
به self-custody و صرافی خارجی

۷۰٪-
افت ورودی تراکنش‌ها پس از هک

منبع: Bonbast / TGJU

مدل‌های رشد ثروت رمزارزی

محصولات «رشد ثروت» همه یک جور نیستند؛ منبع سود و ریسک هر کدام متفاوت است.

مدل	منبع سود	نمونه
استیکینگ	پاداش شبکه بلاکچین	ETH، TRX، SOL
استیکینگ نقدشونده	پاداش شبکه + قابلیت معامله	دارایی + توکن نماینده
بیلد فارمینگ	کارمزد و پاداش پروتکل	پروتکل‌های DeFi
وام‌دهی / وام‌گیری	بهره وام‌گیرندگان	Aave ، یومیکس
استخر مشارکت	سود فعالیت معاملاتی	استخر صرافی
رشد ثروت یکپارچه	ترکیبی (ساده‌شده)	محصول بسته‌بندی‌شده

U

M

I

X

بازیگران رشد ثروت در ایران

رشد تقاضا برای درآمد غیرفعال و حفظ ارزش دارایی باعث شده بازیگران ایرانی از مدل صرفاً معاملاتی فاصله بگیرند و محصولات رشد ثروت، استیکینگ، استخر مشارکت و وام رمزارزی را به سبد خدمات خود اضافه کنند.

وضعیت	محصول رشد ثروت	بازیگر
جدی‌ترین نمونه داخلی	نوییفای + رشد ثروت + استخر مشارکت	نوبیتکس Nobitex
دارای وام رمزارزی	استیکینگ + استخر مشارکت + وام	بیت‌پین Bitpin
محصول ساده‌تر	استیکینگ (~۱۲٪ APR)	رمزینکس Ramzinx
کوچک‌تر و محدودتر	باکس‌های رشد ثروت	آبان‌تتر / سرمایه‌کس
تمرکز کمتر بر Earn	وال‌گلد (WallPay سابق)	والکس
تمرکز تخصصی بر رشد ثروت و درآمد غیرفعال	کاشت (Earn) + سود روزشمار دلاری	یومیکس

U

M

I

X

نمونه‌های جهانی محصولات سپرده و سود

این نمونه‌ها نشان می‌دهند روند جهانی به سمت «بسته‌بندی ساده» محصولات سود حرکت کرده است. نکته مهم: شفافیت در منبع سود و الزامات برداشت، عامل کلیدی اعتماد کاربر است. Nexo در گذشته با SEC آمریکا بر سر محصول Earn به توافق ۴۵ میلیون دلاری رسید.

ویژگی	محصول	پلتفرم
محصولات منعطف و قفل شده، پاداش روزانه	Simple Earn	Binance
مجموعه‌ای از محصولات سود زیر یک چتر	Earn (On-chain/DeFi)	OKX
مدل ساده، تمرکز بر استیکینگ و USDC	Earn / Staking	Coinbase
مدیریت ثروت دیجیتال؛ سود تا ۱۳٪	Earn / Borrow / Card	Nexo

U

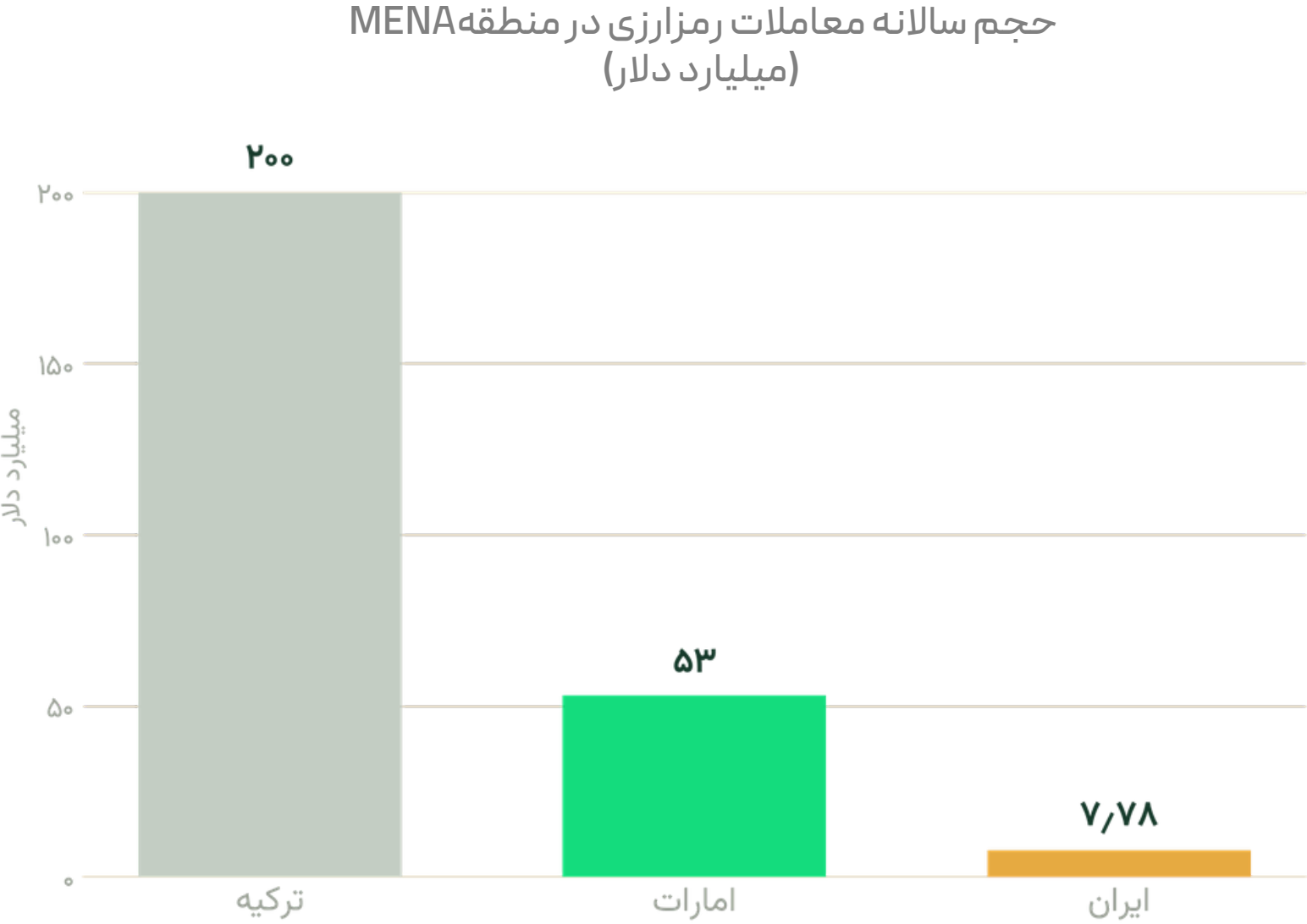
M

I

X

ایران در مقایسه با منطقه (MENA)

حجم سالانه بازار رمزارز ایران در مقایسه با ترکیه و امارات کوچک‌تر اما پویا است.

ترکیه با ~۲۰۰ میلیارد دلار، بزرگ‌ترین بازار منطقه (با تمرکز بر معاملات سرمایه‌گذاری و کسب بازده) و امارات با ~۵۳ میلیارد دلار در رتبه دوم (با گرایش به پرداخت) است. بازار ایران با ~۷,۷۸ میلیارد دلار، بیشتر بر پایه «حفظ ارزش و پس‌انداز» شکل گرفته — تفاوتی که رفتار کاربر ایرانی را متمایز می‌کند.

جمع‌بندی و مسیر پیش‌رو

بازار سپرده‌گذاری و وام رمزارزی دیگر یک ابزار صرفاً معاملاتی نیست؛ در حال تبدیل شدن به بخشی از زیرساخت مدیریت ثروت دیجیتال است.

۱. حرکت از ترید به مدیریت ثروت

دیگر فقط کسب سود از نوسان قیمت مطرح نیست.

کاربران به دنبال درآمد غیرفعال، حفظ ارزش دارایی و استفاده بهینه از سرمایه خود هستند.

۲. ورود سرمایه و نهادهای مالی

بانک‌ها، صندوق‌ها و مؤسسات مالی در حال نزدیک شدن به بازار دارایی‌های دیجیتال هستند.

این روند نقدینگی، اعتبار و پذیرش عمومی را افزایش می‌دهد.

۳. رشد توکنیزاسیون دارایی‌ها

RWA و دارایی‌های واقعی در حال ورود به بلاکچین هستند.

اوراق، املاک، کالاها و دارایی‌های مالی به تدریج روی زیرساخت‌های رمزارزی عرضه می‌شوند.

۴. تجربه کاربری ساده‌تر

برندگان آینده الزاماً فنی‌ترین پلتفرم‌ها نیستند.

پلتفرم‌هایی موفق خواهند شد که استفاده از خدمات مالی کریپتویی را برای عموم مردم ساده کنند.

۵. امنیت و شفافیت به عنوان مزیت رقابتی

اعتماد مهم‌ترین دارایی بازار است.

اثبات ذخایر، مدیریت ریسک، شفافیت عملیاتی و رعایت استانداردهای امنیتی نقش کلیدی خواهند داشت.

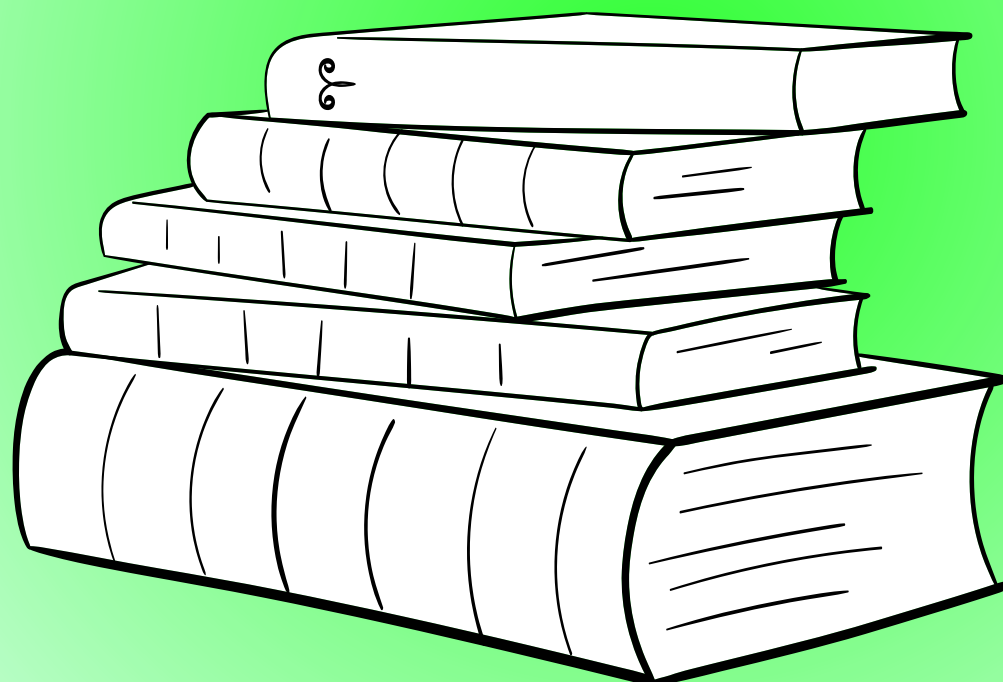
۶. هوش مصنوعی و اتوماسیون مالی

AI به بخش جدایی‌ناپذیر خدمات مالی تبدیل می‌شود.

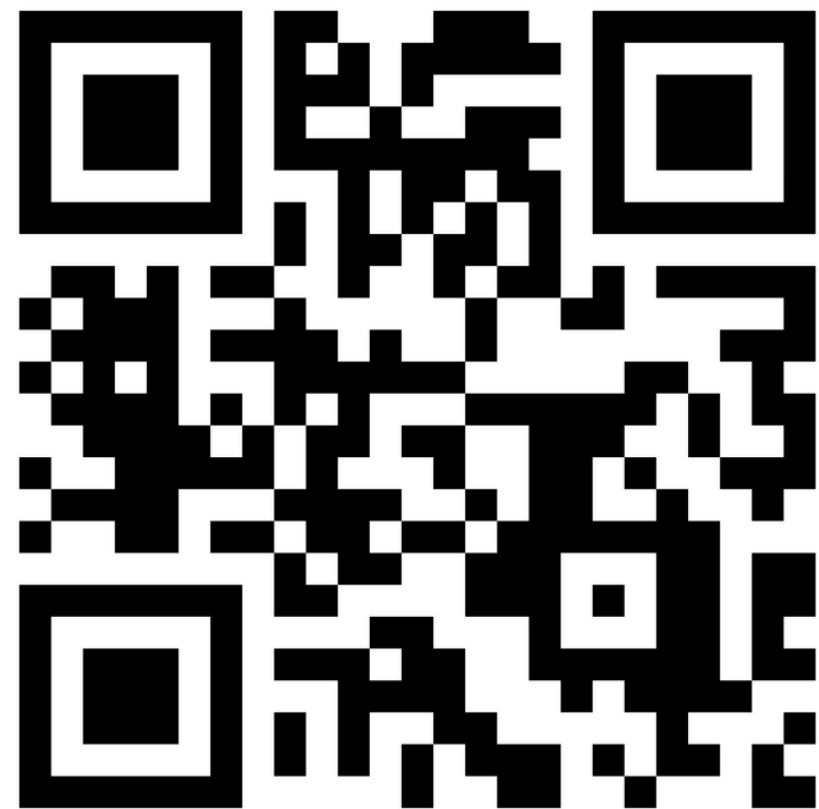
از مدیریت ریسک و اعتبارسنجی تا شخصی‌سازی پیشنهادها سرمایه‌گذاری.

منابع

- بنچمارک جهانی محصولات Earn و Wealth Management کریپتویی
- روند رشد بازار وام‌دهی رمزارزی
- نرخ پذیرش جهانی رمزارزها
- تأثیر ETF‌های اسپات بر بازار کریپتو
- وضعیت قانون‌گذاری رمزارزها در آمریکا و اروپا
- امنیت، هک‌ها و جرائم رمزارزی
- توکن‌سازی دارایی‌های واقعی (RWA)
- استانداردهای رمزنگاری پساکوانتومی (PQC)
- محصولات Earn و درآمد غیرفعال در صرافی‌های بزرگ
- رفتار سرمایه‌گذاران ایرانی در مواجهه با تورم و کاهش ارزش پول ملی
- مقایسه سرویس‌های رشد ثروت داخلی و بین‌المللی
- تحلیل فرصت‌ها و ریسک‌های بازار Crypto Lending در سال 2025 و 2026

- Galaxy Research — Crypto Lending Market Report (Q3 2025)
- DeFiLlama — TVL
- Aave — 2025 Year in Review
- Crypto.com — Global Crypto Owners 2025 (741 میلیون نفر)
- ETF Express / CoinDesk — جریان ETF‌های بیت‌کوین و اتریوم
- US Congress / PwC — CLARITY Act 2025
- GENIUS Act
- ESMA — اجرای MiCA
- CASP مجوزهای MiCA
- Chainalysis — Crypto Crime 2025
- اکوسیستم ایران (1404)
- TRM Labs — اقتصاد رمزارز ایران 2025
- تحلیل هک نوبیتکس
- Reuters — توکن‌سازی دارایی‌های واقعی (RWA)
- NIST — استاندارد PQC 2024
- رفتار کاربران ایرانی و نقش حفظ ارزش
- Nobitex.ir
- Wallex.ir
- Tabdil.ir
- Bitpin.ir
- Ramzinex.com
- محصولات رشد ثروت داخلی
- Binance
- OKX
- Coinbase
- Nexo

یومیکس

سخن آخر:

سال بعد دست پر تر بر میگردیم

بازار رمزارز ایران و جهان از مرحله خرید و فروش، به مرحله نگهداری، رشد و استفاده مالی رسیده است. آینده از آن ساده‌ترین و امن‌ترین تجربه‌هاست.

Crypto, but simple.